

ÁROK.
vevünk meg,
fordulhatnak
céljából.
William street,
York.
street, New
t, New York.
közjegyzői hi
ndway, New
díjértékpapí
küldő Társa.
Second Ave.,
M.
er Son & Co.
eba és Euró
san és bizte
akon az ó-ha
ok
mzeti Bank.
p és szét nem
nök Charles
hela-völgynek
ületében, öto-
McKeesport.
p. pontosan a
ajólegreladás
bb árak mel
tellemmel ki
ést beszerzik
Trust Co.,
Takarék és
dollár. Penn-
zainak egyike
lenőzött ma
l és részvé
alékokt csek
kára. Pénz-
számla iroda.
közlete, 1349
veglárusító
állalja hazai
Duquesne.
ügyek elinté
ése. Közjegy
Company, a
kompániája.
\$190.000.00.
more alelnök.
t, Cleveland.
Youngstown.
gyorsan, olc
tán 4 száza
Burger B.
kedelmi és
H. B. Ro
hájdógyeket
a világ bár
fogad.
assaic.
z amerikai
zúlnak iro
szám alatt
ének irodá
gyar ameri
ekkel talál
UHAK
egyleti
zalag és
agos szá-
ra.
ND, O
F. Potter
árnok.
ANK
ANK
PA.
nyküll-
zeti
0.000.00
0.000.00
a pénz
i felké
armely
alvány

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 East 13th Street New York City
ELŐFIZETESI DÍJ:
Egész évre New Yorkban... \$3.—
A vidéken... \$2.50
Egyes szám... 3c.

A BEVÁNDORLÓ

Editorial Room:
327 East 13th Street New York City
SUBSCRIPTION:
Per annum, in N. Y. City... \$3.—
United States... \$2.50
Single copy... 3c.

MEGJELEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN. Szerkeszti: SINGER MIHÁLY. EGYES SZÁM ÁRA 3 CENT. IV. Évfolyam. 92. szám. NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., PÉNTEK, 1907. NOVEMBER 15-ÉN. IV. Year. No. 92.

NÁKÓ GRÓF BESZÉLT.

LEHET-E SZÓ MAGYAR VISSZAVÁNDORLÁSRA?

Még egyszer vissza kell térnem arra a 740 magyarra, akinek Magyarországra való visszatérése fölött a hivatalos és nemhivatalos Magyarország elhíttéi akarja másokkal és talán önmagával is, hogy a kivándorlás kérdése már nem szorul rendezésre, rendezés ezt maguk a kivándorolt magyarok, akik beleunak az Egyesült Államokba és mennek vissza a hazai Kánaánba.

Az az öröm, mely odahaza dagasztja a kebleket, legvilágosabban mutatja, hogy botrányos felületességgel tárgyalnak minden kérdést.

Az Amerikában élő sok százezer magyar közül hétszáznegyven — mondjuk — tényleg beleunt az Egyesült Államokba. Mondjuk, nem kedvezett nekik a szerencse, mondjuk, hogy nem kaptak munkájuk után a várakozásuknak megfelelő fizetést, avagy megengedem azt is, hogy nem akarták a fizetési többlet kedvéért elvégezni azt a nehéz munkát, a melyet Amerikában mindenkinek el kell végeznie, aki munkája után megélni és a munkátlanság idejére néhány garast félretenni akar.

szabad-e ebből a jelenségből levonni oly következtetéseket, amiket levontak odahaza ugyanakkor, amikor a 740 ember megérkeztek három ezer ember indult utunk Amerika felé, hogy szaporítsa az amerikai magyarok százezernek számát? S kérlem, különösen Nákó grófot, Fiume kormányzóját, helyén volt-e az a kijelentés, amelylyel a 740 magyar ember hazatérését fogadta?

Hadd iktatom ide újból, amit Nákó gróf mondott:

— Nagy szociális cseméjnek tartom a Carpathia megérkezését, — mondotta a kormányzó — mert ez az első eset, hogy ilyen tömegesen érkeznek vissza hazájukba azok, akiket már elvesztettünk kellett tekintenünk. Mily helyt a hajó megérkezett, rögtön a fedélzetre siettem, hogy impressiót szerezzek magamnak a visszavándorlóktól. Mondhatom, szomorú a kép, amit látnom kellett. Az elesigázott, agyon-dolgozott emberek keserűen panaszkodtak, hogy odahaza a magyar munkák ellen előítélettel vannak, nem tartják képesnek finomabb, jobb munka végzésére, csak a legkeserűbb, legnehezebb robotot bízzák rájuk, amit még hozzá, nem is fizetnek valami különösen jól. Remélem, hogy ez a megkezdődött visszavándorlás ugyanilyen mértékben tovább fog folyni.

Mindenekelőtt a fiumei kormányzó ez utóbbi kijelentésére, abbéli reményére akarok utalni, hogy a megkezdődött visszavándorlás ugyanilyen mértékben tovább fog folyni.

Mire alapítja Nákó gróf abbéli reményét? Létesítettek már odahaza oly gazdasági reformokat, amelyek lehetővé teszik a magyarnak a magyar földön való megélhetést? A munkaviszonyok mentek-e át oly változásokon, hogy joggal feltételezhető, miképp a kivándorlás megszűnik s a visszavándorlás megindul?

Ezt ugyan még Nákó gróf sem meri állítani. Nyilván arra „szomorú képre” alapítja reményét, mely a Carpathia hajón táruult eleje, amikor elesigázott, agyon-dolgozott embereket látott, akik állítólag keserűen panaszkodtak, hogy itt Amerikában előítélettel vannak a magyar munkák ellen, akikkel a legnehezebb munkát végeztetik s ezért a munkáért még csak nem is fizetik őket „különösen” jól.

Nos, ha Nákó gróf tömeges visszavándorlást remél csupán azért, mivel az évtizedes kivándorlással szemben 740 reményében csalódott magyar ember visszavándorolt, akkor az én szívemet — sajnos — nagyobb joggal bántja az

a fájdalmas érzés, hogy Magyarország ma holnap teljesen kiürül. Mert ide nem egyedül a Carpathia, de minden hajó hoz hetenkint nem 740, de ezekre menő magyar embert, akik az éhenhalás elől szöknek meg hazájukból, jöttek a zajgó hullámokon keresztül a bizonytalan idegenbe. Ha Nákó gróf ezekhez látogatna el Ellis Islandra, akkor látna csak igazán szomorú és elszomorító képet és akkor e kétségbeesett emberek idejövételéről vonna le következtetéseket, nem pedig abból, hogy sok százezer ember közül akadt 740, akik visszamentek haza.

És ne áltassák magukat odahaza azzal, hogy a magyar munkák beleunak Amerikába, mert nem becsülik-ik meg. Dehogynem becsülik meg. S ha itt-ott lenéztek a magyar embert, ezt nem az amerikai viszonyok okozták, hanem okozta a hazai körök vétkes nemánomsága. Az a nemánomság, amelyre számtalan cikkben rámutattam. A nemánomság, amelylyel szórtanul megtúrták, hogy a pánszláv agitátorok világításában ismerjék meg itt a magyart.

Ne várják tehát odahaza az amerikai viszonyoktól a visszavándorlást, hanem teremtsenek odahaza az amerikai viszonyokhoz hasonlóan kedvező viszonyokat. Akkor fűtőöröszve fog az amerikai magyar munkás hajóra ülni, hogy munkaejét és munkakedvét a hazai ipar, a hazai föld szolgálatába állítsa. Azok, akik mostanában hazamennek, nem az öröm érzésével teszik meg a hazájukba visszavezető utat. Érzik, hogy bizonytalanság várja őket odahaza. Ezért és csakis ezért látott Nákó gróf szomorú képet Fiumében a Carpathia hajón. Fog a kormányzó ehhez hasonló több szomorú képet látni a közel jövőben. Mert Amerikában most valóban zavarossá váltak a munkaviszonyok. New York, New Jersey, Connecticut, Massachusetts, Pennsylvania, Indiana, Ohio, Minnesota, Michigan, West Virginia államokban sok iparvállalat leszállította munkásainak számát, mások meg egészen beszüntették az üzemet. Fog ennélfogva e téli folyamán elég magyar akadni, aki megtakarított garasával visszatér a szállófalujába. Bűn volna azonban ezt tervszerű visszavándorlásnak nézni.

A visszavándorlást csak odahaza tehetik lehetővé, csak hazulról állandósíthatják. Kedvező gazdasági fordulat odahaza százszorta többet tesz a visszavándorlás megfélése körül, mint a legnagyobb gazdasági válság Amerikában.

Singer Mihály.

ÚJ DISZTAGSÁG.

Hoening báró főkonzul s a yorkvillei egylet.

A yorkvillei magyar társalgó és betegsegélyező egylet Hoening O'Carroll Ottó báró new yorki magyar főkonzult megválasztotta disztagjának. Az erről szóló okmányt egy kedden megtartott ünnepi gyűlésen Kozma Arthur dr. egy szép beszéd kíséretében adta át a főkonzulnak, amely beszédre Hoening báró a következőkben válaszolt:

Ha abban a szerencsében részesültem, hogy az ideérkezésem napjától kezdve az itteni magyarság rokonszenvét megnyertem, akkor ennek az oka nem nagy tetteiben keresendő, hanem talán oda vezethető vissza, hogy én itt is, mint eddig mindenütt, és minden helyzetben megpróbáltam a magyar gyarmat összes köreiből érintkezésbe lépni és velük tartani mindenben, ami az Amerikában élő magyarok hasznára válik és állásuknak megfelel.

En első sorban büszke vagyok arra, hogy valamennyien hozzám vonzódnak, mert habár Magyarországon születtem, a vérem után nem vagyok tiszta magyar, mivel öt nemzet vére egyesül bennem; igaz, magyar is.

De emlékszem nagy költőnk, Jókai egy mondatára, melyet otthon atyám emlékkönyvébe írt:

„Az a esodálatos a magyar nemzetben, hogy ha két nemzedéken át él valaki közte, az teljesen magyar lesz.”

A támadások, melyeket ellenem intéztek, nem fájtak, mert a viszonyok nem ismeretén alapultak és azok kívül nem tudom, tényleg Árpád ivadékaik voltak-e a támadóim.

Annak különben nincs semmi fontossága.

A magyar nemzet munka- és diszasztalanál mindenki megéli a maga helyét, aki hazánk és nemzetünk kulturumkájában igazán részt venni akar.

És ez a fejlődési munka — higgyék el — nálunk oly fontos, hogy ölele mindennek vissza kell lépnie.

Itt is, hol annyi honfitársunk él, a tevékenységnek nagy tere nyílik és azért minden itt működő magyar egylet hazafias munkát végez.

Köszönöm a nagy tiszteletadást, melyben részesítettek, kérem önöket reám mindig számítani, mint én is remélem jószágos támogatásukat.

KÁBELHIREK HAZULRÓL.

Polónyi pártja. — Szerencsétlenség Nagyváradon.

Lapunk más helyén hosszabban foglalkozunk a függetlenségi párt maga határozatával, amelynek értelmében a párt tagjai a költségvetést megszavazni kötelesek. Azt is megígértük, hogy ennek következtében számosan kiléptek a pártból. Egy tegnap beérkezett kábelsürgöny most újabb hírekkel szolgált. A kilépett elvált Polónyi Géza, volt igazságügyminiszter állott, aki már a parlamentben is hatalmas beszédben támadta a kormányt a kiegyezés miatt. Polónyi radikális pártjához a függetlenségi pártból kilépett képviselők közül eddig tíz csatlakozott.

Egy másik kábelsürgöny borzalmas szerencsétlenségről ad hírt. Nagyváradon egy épülőfélben levő ház leomlott és a rajta dolgozó munkásokat maga alá temette. A szerencsétlenül jártak közül 12 azonnal meghalt és igen sokan életveszélyesen megsebesültek. A szögür vizsgálat megindult.

LE A CSÁSZÁRRAL!

Angol szocialisták Vilmos ellen.

Lapunk más helyén felelmitjük, hogy Vilmos német császár királyi rokonánál, Edvárd angol királynál látogatóban van.

Az angolok fejedelme nagy ünnepeket rendezett császári vendégének tiszteletére. Ezekbe az ünnepegekbe az angol szocialisták nem bírtak bele nyugodni. Népgyűlést tartottak, amelyen amugy Isten igazában ledorongolták a német császárt.

Williams Jack szocialista vezető a többek között a következőket mondta: „Tiltakozunk a német császár megvendégelése ellen, mert ő a legrosszabb és a legveszedelmesebb reakcionárius. A város elébb etesse éhező polgárait, mielőtt idegen császárokra vesztegetné a pénzt. Remélem, hogy nemsokára eljövend az idő, amikor idegen uralkodó nem fog merni Anglia földjére lépni.”

A szocialisták a beszéd hatása alatt a Szent Pál-templom felé vonultak, hogy az arra elvonuló német császárnak utját állják. A csendőr-egység azonban közbelépett és számos ember megsebesítése után széjjelugrasztotta a császárelenes tüntetőket.

KIEGYEZÉS PARANCSRA.

AKI MEG NEM SZAVAZZA, NEM MARAD A PÁRTBAN.

Egy szerdán beérkezett kábelsürgöny szerint a függetlenségi párt a legutóbbi pártgyűlésen azt a határozatot hozta, hogy a kiegyezést el kell fogadni. Mindazok a függetlenségi párti képviselők, akik a kiegyezéssel megelégedve nincsenek s ennélfogva a kiegyezés ellen szavaznak, a pártból kilépni kötelesek.

A függetlenségi pártnak ez a határozata, amelyet mi fölötté természetesen találunk, megette a maga eléggé nem sajnálható hatását. Egy rakás képviselő kilépett a pártból. Új pártot alakítanak ugyancsak függetlenségi eszmékkel. Pártjuknak eddig még nem adtak nevet. Ha innen Amerikából szabad tanácsosul szolgálunk, akkor az új pártunk legmegfelelőbb neve ez volna: A LÁRMÁZÓK PÁRTJA. Mindjárt meg is választhatná a magához méltó elnököt Lengyel Zoltán személyében s mindjárt meg is ilhetne egy nagy békeünnepet. Lengyel Zoltán keblére ölelhetné Polónyi Gézát, a volt igazságügyminisztert, akinek tudvalevőleg éppen Lengyel Zoltán törte ki a nyakát. Mert Polónyi Géza is kilépett a függetlenségi pártból. Neki, Polónyinak nem eléggé hazafiasak Kossuth Ferenc és Apponyi Albert. Ő inkább Lengyel Zoltánra bízna a haza sorsát és ennélfogva kétségtelenül csatlakozik is a lármázók pártjához.

A függetlenségi pártban beállott szakadás fölötté elszomorító jelenség, annál elszomorítóbb, mert arra tanít bennünket, hogy mihelyt egy lépéssel közelednek odahaza a jó felé, akadnak emberek, akik a hazaszeretet nevében lekicsinylik az egy lépést. Ők ugorni akarnak, ha mindjárt tudják, hogy ugárak közben megbotlanak és hanyattvágódnak.

Negyven év óta áll fenn a kiegyezés Ausztriával, negyven éven át a kiegyezés egyre újabb terheket rótt a magyar nemzetre. És negyven éven át Kossuth pártja türe a kiegyezést, mert türe kellett, lévén a függetlenségi párt mindig a kisebbségben.

Most megváltozott a helyzet. Felülkerekedtek a függetlenségi eszmék. A jövő azzal a határozott reménnyel biztat, hogy amazok az eszmék megvalósíthatók lesznek. S most akadnak magyar képviselők, függetlenségi képviselők, akik Kossuth Lajos nevére való hivatkozással lerontják azt a jövőt, mert ők, akik negyven éven át tehetetlen várakozásra voltak kárhoztatva minden biztató remény nélkül, most nem akarnak várni, holott tisztulni látják az eget.

Jó volna Lengyel Zoltántól és társaitól s különösen Lengyel Zoltán legújabb barátjától, Polónyi Gézától megkérdezni, hogy mit is tennének ők, ha most, ha ebben a pillanatban az ország sorsa rájuk volna bízva? Jó volna ezeket a lármázó honatyákat egyszer felősségteljes állásban látni, hogy abszolút tehetetlenségük és gyámoltalanságuk nyilvánvalóvá válják.

Mi sem vagyunk barátai a kiegyezésnek, az Ausztriával való közösségnek. A mi szívünkben is kiolthatatlan ég a vágy, hazánkat feltétlen önállóságban, nemzetünket feltétlen szabadságban látni. A béna is vágyakozik arra, hogy egyenesen járjasson. De kötözni való az a béna, aki eldobja magától a mankót, mielőtt bénaságából kigyógyult volna. Amennyire szüksége van Ausztriának Magyarországra, olyannyira szüksége az Ausztriával való közösséget Magyarország mindaddig, míg gazdaságilag meg nem erősödik olyannyira, hogy a gyűlölt mankót mindörökké elvetethi magától.

Lengyel Zoltánéknak akkor cselekednie kell igazán hazafiasan, ha nem a kiegyezés körül akarnának minden áron vál-

ságot teremteni, de inkább megsürgötnék, napról-napra megsürgötnék ama reformoknak behozatalát és végrehajtását, amelyek révén Magyarország kigyógyul gazdasági betegségeiből.

Ezeket a reformokat csakis a békés együttműködés teremtheti meg. Ezekkel a reformokkal szemben a kiegyezés EZ IDŐ SZERINT másodrangú kérdés. S mivel másodrangú kérdés, öngyilkosságnak mondjuk, ha a hazafias erők e kérdés megvitatása körül készülnek egymást fölemészteni.

A politikai életben nem vagyunk barátai az elvek parancsára való követésének. Mégis örömmel üdvözljük a függetlenségi pártnak határozatát. A kiegyezés kérdését meg kell oldani, hogy fontosabb, égetőbb kérdések kerülhessenek napirendre.

ROMBADÓLT VÁROS.

Levegőbe repült egy gyár Bradnerben.

Ohio állam Bradner nevű városában a Hercules nitroglycerine-gyárban robbanás történt. Csekélység lett volna maga az első robbanás, ha fel nem robbant volna tőle a gyárban felhalmozott összes robbanóanyag.

Hatvan mérföldnyire mindenütt megéreztek a robbanást. A szomszédos városokban a lakók eszüket vesztve rohantak ki a szabadba. Azt hitték, hogy földrengés van.

Bradnerben a felrobbant gyárban a szó szoros értelmében kö kövön nem maradt. A városnak a gyár közelében levő része teljesen rombadólt, de egybűtt sem maradt egyetlen ház sem, amelyben a robbanás kárt nem okozott volna.

A robbanás következtében a táviró és távbeszélő drótok elszakadtak s e miatt a szerencsétlenség áldozatairól biztos hír még nem érkezett. Egy Columbusból érkezett sürgöny szerint mindössze csak két halottja van a szerencsétlenségnek, de rengeteg sok a sebesültje, akik közül néhányan a sebesültekkel megtöltött kórházakban utolsó óráikat élik.

RIMERNÉ GYERMEKE.

Ki tudja az anya címét.

Grün Ignác felesége és 6 gyermekével a Ryndam nevű hajóval 1907. nov. 5-én érkezett New Yorkba s csupán szivességből magával hozta Krausz Ferenc 12 éves budapesti illetőségű fiút, akit megérkezésekor anyjának, Rimer Lajosnénak, 165 East 106th St., New York City, kellett volna átadnia. Midőn Grün honfitársunk azon ezelőből, hogy a gyermeket édesanyjának átadja, felkereste a fenti címet, nem kis meglepetésére azon felvilágosítást kapta, hogy Rimer Lajosné (a gyermek anyja, aki foglalkozására nézve szülésznő), körülbelül 2—3 héttel ezelőtt ismeretlen helyre hurezolkodott. Grün Ignác ur azonnal értesítette a Magyar Menház vezetőjét a tényállásról, aki minden lehetőt megtett, hogy Rimer Lajosné megtalálja, de eredménytelenül.

Ez uton kérjük mindazokat, akik Rimer Lajosné holletéről tudomással bírnak, sziveskedjenek kötelezettségüknek mihamarabb megfelelni. Minden pénzküldemény így címzendő: BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, NEW YORK.

KÉRELEM.

Felhívjuk amaz olvasóinkat, akik az előfizetési díjjal hátralékban vannak, sziveskedjenek kötelezettségüknek mihamarabb megfelelni. Minden pénzküldemény így címzendő: BEVÁNDORLÓ, 327 East 13 street, NEW YORK.

THE DOLLAR SAVINGS & TRUST COMPANY MAGYAR OSZTÁLYA YOUNGSTOWN, O. VAGYON: \$1,500,000. PÉNZT KÜLD az ó-haszába és a világ minden részébe gyorsan, olcsón és pontosan. PÉNZBETÉTEK után 4 százalék kamatot fizet. ÜZLETVEZETŐ: Burger B Lajos.

ROOSEVELT — KIRÁLY.

Annak szeretőt őt látni Drake tanár.

A michigani egyetemen a római jogot tanítja Drake H. József tanár. A professzor ur a szabadság hazájában vette magának azt a szabadságot, hogy eltérjen a tárgytól és ahelyett, hogy azt magyarázza volna, amit tennie kötelessége, az Egyesült Államok politikai életéről tartott hallgatóinak beszédet.

Drake tanár ur, aki lelkes követője Roosevelt Tivadarnak, elmondta, hogy azt a kolosszális munkát, amibe az elnök belefogott, s ami valóságos áldás erre az országra, nem lesz képes befejezni, mert rövidesen lejár hivatali ideje. Elmondta azt is, hogy az így félbenmaradt munka valóságos csapás lesz, mert azon az uton ma élő politikáink közül egyetlen egy sem lesz képes őt követni.

Ebből a nagy valószínűséggel bíró következtetésből jutott arra az eszmére Drake tanár, hogy Roosevelt Tivadart, mint az állam fejét egész életére biztosítani kell az Egyesült Államok számára és ezt csak oly módon véli elérhetőnek, ha Roosevelt Tivadart — királylyá választják.

Drake tanár nagyon jól tudhatja a római jogot, de azt nem tudja, hogy az eszme felvetése kevés és értelmetlen, mihelyest a keresztülvétel lehetőségéről még csak beszélni se lehet.

ELTÉVESZTIK EGYMÁST.

Egy osztrák házaspárnak tragikus sorsa.

Ellis Islandon a bevándorlási hatóság akképp határozott, hogy az Ausztriából ideérkezett Cimur Anna a gyermekével együtt visszaküldendő.

A bevándorlási hatóság e határozata mögött egy megindító történet rejlik.

A szerencsétlen asszony férje már régebben kijött Amerikába „szerencsét próbálni”. Az álmódott szerencsét nem találta meg ugyan, de akadt fizető munkára, amelyből tisztességesen eltarthatta a családját.

Küldött hát a feleségének hajójegyet azzal, hogy nyomban induljon utnak. Az asszony mégis lekésett a hajóról s csak néhány nappal később mehetett egy másik hajón.

A férj, mikor a hajó, amelyvel az asszonyt várta, megérkezett az asszony nélkül, kétségbeesett. Rémes gondolatok kergették egymást az agyában.

Megesalva érezte magát és gyors elhatározással hajójegyet váltott, ment vissza Ausztriába, hogy meggyőződjék a felesége hűtlenségéről.

Míg őt a hajó vitte Európába, azalatt az asszony gyermekével ideérkezett. Mintán sem pénze, sem ismerőse nincsen, akire hivatkozhatott volna, a törvény értelmében visszaküldték. S a szerencsétlen férj, akinek családja valószínűleg megmondta, hogy felesége Amerikába ment, bizonyára megint hajóra ült, hogy családjával egyesülhessen.

Ilyen rossz játékot üz néha az emberekkel a sors.

NŐK HAZASSÁGA.

Asszony feleségül vesz egy másik asszonyt.

Colorado állambeli Trinidadból oly dolgot jelentenek, mely minden esetre a nagy ritkaságok közé tartozik.

Az ottani kórházban meghalt ugyanis egy Vosbaugh Katalin nevű asszony, a ki hatvan éven át mint — férfi szerepelt. A sajtóság asszony 83 év előtt született Franciaországban, ahol mint nő nem bírta megkeresni a kenyerét. Férfiruhába bujt s kijött Amerikába. Itt a Missouri állambeli Joplinban mint könyvelő jutott foglalkozáshoz. Ebben az állásban megmaradt kilenc évig, mire jobb fizetéssel meghívták a st. josephi bankba.

St. Josephben megismerkedett egy fiatal leánnyal, akit Vosbaugh Károly név alatt feleségül vett. Ezzel a feleségével két év előtt Trinidadba ment. Itt a „feleség” meghalt, ami annyira hatott az asszonyi férjre, hogy munkaképtelen lett. Néhány hét előtt megbetegedett. A kórházba szállították, hol persze kitudódott, hogy a férfi — nő. Vosbaugh asszony azonban határozottan vonakodott nő ruhát magára venni s inkább el akarta hagyni a kórházat, semhogy az asszonyok osztályában engedje magát elhelyezni. Most meghalt.

A SÁRGA VESZEDELEM.

A japán császár sokatmondó kiáltványa.

Születésnapja alkalmából a japán császár kiáltványt intézett a Hawaii szigetekre és az ottani japánokhoz. Kiáltványában a többek közt a következőket mondotta: „Szükség ese-

tére ajánljátok fel karotokat bátran a hazánknak és védjétek meg a császári trónt.”

A japánoknak nagy száma a Hawaii szigetekre, amely szám még mindig növekvőben van, a veszély forrását jelentti az Egyesült Államokra nézve, ha háborúba keverednének Japánnal. S a mikádó születésnapján kiáltványa sehogyan sem alkalmas arra, hogy az Egyesült Államok szívesebben nézzék a japánok összetörölését a szigetszerepon.

Sőt a kiáltvány egyes fenyegetéseknek veendő, ha tekintetbe vesszük, hogy a Hawaii szigetekre letelepedett japánok legtöbbje az oroszok ellen folytatott háborúban résztvettek.

Honoluluól jelentik, hogy ott száz meg száz emelvénnyel olvasták fel a japán császár kiáltványát s hogy a japánok szinte tombolnak lelkesedésükben. Washingtoni persze kellemetlenül érintette a dolog s Japánnak washingtoni nagykövete sietett kijelenteni, hogy a japán császár kiáltványa nem vonatkozik az Egyesült Államokra.

A washingtoni kormány színez elfogadta a magyarázatot, de most már annyival éberebb szemmel kíséri a Hawaii szigetekre élő japánok viselkedését.

A HARMADIK DUMA.

Tegnap nyitották meg a muzika képviselőházát.

Szent-Pétervárról kábelezik, hogy a harmadik dumát a szokásosnál sokkal kevesebb szertartással nyitották meg tegnap.

Eleinte úgy hírelt, hogy Miklós csár a képviselők fogadására visszatér Szent Pétervárra, de ennek a hírek meg azok sem adtak hitelt, akik terjesztették.

A dumát istentisztelettel nyitották meg, melynek teljesítése után Golubeff, a képviselőház alelnöke felolvasta a csárnak a képviselők egybehívására vonatkozó rendeletét, majd megválasztották az elnököt.

CHECK-KONFERENCIA.

Nemzetközi gyűlés Budapesten.

Szombaton nyitott meg Budapesten a nemzetközi check-konferencia, melyre a különböző államokból számos résztvevő érkezett.

A gyűlést dr. Wekerle Sándor magyar miniszterelnök nyitotta meg és a

delegátusokat üdvözölő beszédében abbe- li reményének adott kifejezést, hogy a konferencia határozatai a kereskedelmi világra nagy jelentőséggel fognak bírni.

ELŐFIZETŐINK.

Nyilvános nyugtázás hetenkint.

Kellemetlenek elkerülése céljából minden héten e helyütt fogjuk nyugtatni a „Bevándorló-ra való előfizetéseket. Aki az egyik héten akár ügynöknek, akár posta útján fizetett s e fizetést követő számban a megtörtént fizetésről nem találja e rovatban a nyugtát, a saját és a lap érdekében cselekszik, ha a mulasztásról bennünket haladéktalanul értesít.

Egész évre fizetett Torringtonban Békási József; Elyriában Seffer Gyula; Poughkeepsien Imre Lajos, Juhász László, Juhász József; Alleghenyben Lovas Lajos; Steubenville Oprish Victor, Kozel Károly; Mingo Junctionban Krányik Elek, Szekeres István, Kozora János; Philadelphában Emerson István.

Félévre fizetett New Yorkban Popovic Dusan, Ixel Jenő; Torringtonban Fazekas József, Varga István, Sárközy László; Perth Amboyban Imrey Lajos; Daytonban Szabó Kálmán; South Plainfieldben Sztjányiszky Mihály, Hankó János; Elyriában Fülöp Gáspár; Trentonban tisz. Laurisim Kornél; Poughkeepsien Cseh András; Steubenville Nagy József, Hauzer Fülöp, Hanch Béla; Magyarországon Alsó Páhokon Takács Károly; Mihályházán Pethő Sándor; Rigácson Ihsz Józsefné.

SOPRONI SZENZÁCIÓ.

Gazdag orvos öngyilkossága.

Október 28-iki kelettel jelentik a hazai lapok, hogy Haubner Rezső dr. soproni magánorvos és orvos főfelőtte magát és nyomban meghalt. A 51 éves aggasztó öngyilkossága mely megdöbbenést keltett Sopronban. Haubner egyike volt a legtisztelendőbb városi polgároknak. Haubner nőlen és dús gazdag ember volt és az emberszeretet és a jótékonykodás terén évtizedeken át szerepelt.

Az utóbbi időben nemcsak a közéletből, de a társaságtól is teljesen visszavonult, mindazonáltal semmiféle jel-

sem vallott arra, hogy öngyilkos számdéka van. Okt. 27-én este nála volt unokaöccse, Pozsvék Lajos dr. orvos és vidáman sakkozott vele. Másnap reggel, öltözködés közben, a tükrök előtt állva követte el az öngyilkosságot. Azt hiszik, hogy életünkéből lett öngyilkos.

Félmillió koronát meghaladó vagyonának általános örökösévé unokaöccsét, Pozsvék Sándor evangélikus teológiai igazgatót tette meg. Mintegy 200.000 koronát hagyott jótékony célokra, leginkább az ág. ev. egyház intézményeire. Távoli rokonainak is vagy 200.000 koronát hagyományozott. Halála híre számos házra kitűzték a gyászlobogót. A soproni ev. lyceum, a melyről már életében is bőkezűen gondoskodott, jelentékeny összeget örökölt. Az öngyilkos Haubner Rezső fia volt Haubner Máténak, a negyvennyolcas szabadságharc nagymelékű superintendensének, ki hatvani várfogságot szenvedett és 1880-ban halt meg Sopronban.

NYILATKOZAT

A leleplezett „generális” dolgában.

Ohio állambeli Columbushól vettük e nyilatkozatot:

Tisztelet szerkesztő ur! A „Bevándorló” lapban leleplezett gróf Battyházy Lajos r. kath. B. S. E. elnöke, Horváth Istvánról „Generális” cím alatt megjelent cikk valóságát mi is elismerjük, mert a „Sugar Creek”-en megalkotott osztályunk pénzt átvette ugyan, — de nem tudott elszámolni, hogy hová tette az összeget — óva intünk újból minden honfitársunkat, őrizzékdenek ezen egyéntől és egyesülettől.

Kérjük a közérdek megóvásából közzölni. Tisztelettel Hadady Antal, Varga Balázs. Elöttünk: Kardos József, Tóth Lajos.

TÁRCZA.

VÉR FERENCZ TRAGÉDIÁJA.

Írta: Stettner Tamás.

— Vér ur, miért sír?

Vér Ferencz bozontos fejét felkapta és könnytel homályos szemét az előtte álló leányra meresztette, de nem felelt. Majd nyugtalanul kezdett tekinteni a gyéren világitott kávémérés egyik sarkából a másikba.

A hirtelenes haju pincérleány, kinek zöldesszürke szeméből a megértés melegsége sugárzott, csak állt és várta feltett kérdésre a feleletet. De a szavak csak nem akartak előtörni a könyező ember szájából. Jobbnak látta hát leülni Vér Ferencz asztalához és esendesen várakozni. Majd csak megszólal, ha akar. Ha meg nem, majd máskor, egyszer, tudja Isten, mikor.

A kínos hallgatás ránehezedett mind a két ember lelkére és egyformán bozontosította őket a szomszéd asztalnál színházat játszó két gyermek hangos eszeveszése. A leány Vér Ferenczet, az meg a két gyermek közt az asztalon álló játék-színházat nézte hosszan, elmerengve.

— Miért sírok? — kérdezte maga elé nézve Vér, majd öt percnyi hallgatás után. — Minek mondjam meg, hisz nincs utálatosabb valami, mintha az ember a saját baját fessegeti. Meg az én bánatomat maga egy sem értené meg soha. Mit tudják azt erre maguk felé, mit tesz hinni. Hinni, hogy bennünk még egy személy is él, a szellem. És alig huszonhat évvel rájönni, hogy a hit csak egy szép, egy igen szép álm volt.

— Lehet, Vér ur, hogy gondolatomat nem tudnám oly szépen kifejezni, mint maga, de azt már régen, egy fél év óta tudom, hogy...

— Na csak mondja ki bátran. Ugy, ahogy gondolja.

— Maga egy boldogulni nem tudó művészfele.

— Egy elzúllott félisten.

— Az az, Vér ur. Azt akartam mondani, de nem akartam megsérteni.

— Már engem nem lehet megsérteni. Az élet különböző küzdelmei, kínjai, csalódásai szépen, lassan eskün megörölték az önéretemet.

A leány szemében feleslillant az öröm. Végre őszinte lesz és feltárja sebeit. És nem csalódott, mert Vér Ferencz csak egy pillanatig habozott még s aztán rászánva magát a közlekenységre, lassan, minden szót előre megfontolva beszélni kezdett:

— Talán az utolsó percemig visszafajtottam volna a fel-feltörő vágyat, hogy valakivel megosszam a bánatomat, ha ez a két gyerek nem kezd ma itt előttem színházat játszani. Maga előtt most még érthetlenebb mind, mint az előbb, nemde?

— Nem egészen, csak egy kicsit homályosabb.

— Na, majd megért tüstént mindent. Látta, én is ilyen bolondos legényke voltam valamikor, mint ez a fiúcska itt. S nekem is voltak szép ruháim, cipőim, meg egy ilyen szép játék-színházam, talán még szebb is. A ruháim-mal nem sokat törődtem, csak a színházamon csüngtem rajongó szeretettel. Napestig elültem előtte, egyik diszletet a másik után hordtam neki a papirkereskedésből s csak azt sajnáltam, hogy rajzolni nem tudtam. Mennyivel szebb is lett volna az én színházam, az én diszleteimmel. De hát ha rajzolni nem is tudtam, nem volt olyan nagy baj, mert egy másik tehetséget fedeztem fel magamban: az írás tehetségét. És nyomban rá négy oldalon megírtam az első ötfelvonásos tragédiámat. Elő is adták az én színházamban és meg volt az első sikerem. Két kis unokahúgom bájos gyöngésséggel tapsolt nekem, a szerzőnek. Hej, azóta sok-sok év futott el a fejem fölött és egyre születtek az újabb tragédiák, színművek, mindig fokozatosan több oldalra. És végre ez- elött három évvel világra jött a megismosodott tehetségem első igazi gyermeke, egy színmű. Az én kis színházam már ekkor régen a tűz tápláléka lett s ez a munkám a nagy, a közzéadás igazgatójának asztalára került. Szép ha-

jadonokká fejlődött unokahúgaimmal, meg egy okos, szürkeszemű asszony-nyal, a feleségemmel, türelemmel vártuk a bírálatot. Nem is azt. Én az első próbát, a nők pedig a premiét. Hogy nem lesz meg, hogy az a nap nem fog felvirradni, soha egyikünk sem hitte volna. Biztunk az én nagy tehetségemben, mely könnyűszerrel győzi le az összes akadályokat: az ismeretlenséget, a kenyérrigységet s a többi. De hát, mert a szegény embernek a földön csak egy barátja van, a család, nekünk is eszünkünk kellett. Ez így ment három esztendőn keresztül változatlanul egyformán. Minden évben irtam egy nagyot és minden év végén visszakaptam, mint értéktelen nullát. Végre is unokahúgaim megunták az örökös csalódást és férjhezmentek. A feleségem, meg én még biztunk, reméltünk egy kicsit. Azaz, hogy csak hittem, hogy mind a ketten remélünk. Egy nap aztán eljött a nagy csapás, meghalt az édesanyám. Tamasz nélkül maradtunk. Először tolazkodtak a megélhetés gondjai s én többé nem az illúziók, az állások után futottam. Ez most feléve történt. Még emlékezhetik rá jól, hogy egy májusi napon ketten jöttünk be először ide. A feleségem, meg én s azután naponta kétszer is bejöttünk. Majd egy hónap múlva egyszer csak magam jöttem és azután csak mindig egyedül.

— Oh, emlékszem jól, Vér ur. Az első nap olyan volt a megjelenésük, hogy az asszonyom, meg én is, azon gondolkodtunk, hogy kerülhetek a mi kis külvárosi kávémeztünkbe. Egy-két nap alatt megszoktuk magukat...

— És észre sem vették, mint kopunk szépen magunkhoz a külvárosi kávémeztünkben. És azt sem vették észre, hogy csak az én ruhám kopik, csak az én cipőm szakadozik s az asszonyé nem.

— Dehogy nem vettük észre és többször mondogattuk egymásnak: nem jó vége lesz ennek.

— Ugy is történt. Egy szép napon magam maradtam, mert a rongyos cipőm minden tehetséggel együtt sem táplálhatta az asszony hűségét. Megszokott a szép állapot, mert meg kellett szoknia, hisz asszony, nő volt.

— Ne itéljen el egyért minden nőt, Vér ur.

— Ugyan! Na, ha akadna csak egy olyan nő is, aki engem kopottan, rongyosan szeretni tudna és hinne, még abban is, amiben már én sem hiszek, a jövőben...

— Akkor? — kérdezte mohón a leány.

— Akkor elhinném, hogy a nők mind jók, mind nemeslelkűek, s mi a férfiak, vagyunk a rosszak.

— Talán akadna vagy talán már van is a maga közelében egy olyan leány, aki kopottan, rongyosan is szereti és a ki hisz az ön jövőjében.

— Margit, csak nem maga?

— De igen, én!

Pillanatnyi csend. Vér Ferencz meglepetten nézi az előtte ülő csunya leányt, akinek szeméből a megértés melege sugárzik feléje és ennek a hőnek a páráin keresztül nézve, már nem is olyan csunya az a leány, aki újra beszélni kezd:

— Nemcsak hogy hiszek a jövőjében és kopottan is szeretem, de minden áldozatot meghozok, csak hogy maga újra a régi, elegáns férfi legyen, akinek legelőször láttam s hogy újra visszatérjen a bizalma is önmagához, tehetségéhez.

— És újra dolgozzam. Először kezdjem a reménykedést a becsületelem irán és újra csalódom. Nen, Margit, erre a szerepre még nem értem meg. A maga becsületemből én nem fogok ruházkodni, odáig még nem jutottam.

— Vér Ferencz! Maga megőrült!

— Lehet, de a becsületelem az első.

— Lennék csak én is olyan szép, mint a felesége, tudom, nem habozna egy percig sem, de így mit is akarhat egy csuf, sarvözemű leány az élettől, a szerelemtől.

Elhallgattak. Az igazságot mindig némaság szokta követni. Majd Vér Ferencz hensejében megszólalt egy hang:

— Vér Ferencz! A szép feleség, a csalfa asszony, még a nevedet viseli, de ki tudja, hol jár már egy fél év óta. Azóta, hogy rongyos a cipőd? Nem tudod, de azért szereted s ezt a csuf leányt, ki téged, az elzúllottat, akart

szeretni, támogatni, megveted. Nincs az az ár, amit ezért meg nem adhattál volna.

— De a becsületelem! — horkant fel felhangon Vér és a leány, kinek fejében egyazon gondolatok kovályogtak, esendesen sugallta szavát:

— Azt talán most, talán éppen az örökké mosolygó, kék olasz ég alatt temeti egy nő, aki még mindig az ön nevével viseli és egy férfi. Összeeseng a kaczagásuk most, mert magára gondolnak mind a ketten. Magára, Vér Ferencz, az elzúllott félistenre. Ne hagyja őket kaczagni, mutassa meg, hogy nem veszett még el minden.

Vér Ferencz nemet bólintott a fejével és felállt.

— Kisasszony, fizetek. Egy kis kávé és egy tejes kenyér.

— Husz fillér — mondta Margit és szintén felállt. — Köszönöm... Vér ur... Feri... nem menj el.

Vér Ferencz pedig nem fordult vissza, nem állt meg, hanem szó nélkül kiment az utcára, mint a legáltalmasabb zárjelenet, felvonás és alóla csak a színműírók rövid ultimátuma hiányzott: függöny.

Kiérve az utcára, hirtelen megállt, még egyszer felnézett a három ablakra. Tudta, hogy örökre elvált attól a helyiségtől is és ez fájt neki. Vissza akart menni, el akarta fogadni a leány szerelmét is minden áldozattal együtt, csak hogy újra leülhessen arra a székre, melyen amaz utolsó estén a felesége ült, de valami azt sugta neki:

— Késő. A szerencséd tovasuhan és előtéd áll az utolsóéleti állomás, mely után már csak a halál jöhet. No, ne félj, lépj csak be bátran, más hely már a te számodra nincsen. De a legerősebbnél kezd, annál hamarabb végzed.

Vér Ferencz belépett és az orrárt megcsapta a vég illata, a pálinka.

És ezt a zárójelenetet is éppen egy nem tapsolta meg senki, mint a többi, melyeket ő rótt össze. Csupán a csunya pincérleány törült ki a szeméből egy könyecsepet, mikor Vér Ferencz alakja eltűnt a pálinkamérés homályos üvegtáblája mögött.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

KÖNYÖRÜLJÜNK.

Felhívás jótékony adakozásra.

Ohio állambeli Martinsferryből hangzik felénk a segélykiáltás. *Iván András és Regézi József* honfitársaink intézik hozzánk VISZLAI MIHÁLY érdekeit.

Viszlai Mihály még csak hónapok óta van az országban s máris áldozata a sorvasztó munkának. Nyomorékká lett a kezén, lábán. Eddig fivére tartotta őt. Néhány hét előtt ez is meghalt. Minden támasz nélküli maradt. Munkára még sokáig képtelen lesz. Könyörüljünk meg rajta. Nyiljék meg számára a magyarok szíve. Adjon mindenki annyit, amennyit tud. Minden centet nagy köszönettel fogunk fogadni és e helyütt nyilvánosan nyugtáznunk. Adjunk gyorsan, nehogy szenvedő honfitársunk nyomorultán elpusztuljon. Minden adományt így czimzendő: BEVÁNDORLO, 327 East 13 street, New York. A „Bevándorló“ szerkesztője két dollárral megnyitja a gyűjtést. Hadd jöjjenek a többiek. Nemesszívű olvasóink követni fognak bennünket.

MAGYAR BEVÁNDORLÁS. Míg a mult számunkban közzétett cikkünk szerint odahaza újonntak afőlötti örömkömben, hogy *hét* száz ember visszavándorolt Amerikából Magyarországra, azalatt a lefolyt héten HÁROMEZER-ÖTVENNYOLCZ ember érkezett Magyarországra a new yorki kikötőbe. Nem nagy jogosultsága volt tehát az örömmel odahaza. S az örömtüzet, a melyet a hazuról beérkezett hír folytán mi is meggyújtottunk, hamarosan eloltotta az újonnan ideérkezett honfitársak nagy száma. Ideérkezett *hat* százötvenkét *szinmagyar*, 1494 tót, 312 sváb, 461 horvát, 179 oláh.

New York államban maradt 64 magyar, 164 tót, 21 sváb, 33 horvát és 4 oláh. *Pennsylvania*ba utazott 81 magyar, 194 tót, 17 sváb, 16 horvát és 6 oláh. *Ohio* államba utazott 85 magyar, 150 tót, 46 sváb, 16 horvát és 34 oláh. *New Jersey* államba ment 50 magyar, 191 tót, 19 sváb, 50 horvát és 16 oláh. *Connecticut*ba utazott 23 magyar, 55 tót, 8 sváb, 11 horvát. *West Virginia*ba ment 19 magyar, 98 tót, 38 horvát és 13 oláh. *Missouriba* utazott 43 magyar, 130 tót, 42 sváb, 21 horvát. *Michigan*ba ment 42 magyar, 129 tót, 6 sváb, 54 horvát és 23 oláh. *Delaware*ba utazott 12 magyar, 24 tót, 10 horvát. *Illinois* államba ment 62 magyar, 193 tót, 18 sváb, 55 horvát és 32 oláh. *Indiana*ba utazott 90 magyar, 169 tót, 60 sváb, 57 horvát és 51 oláh. *Wisconsin*ba ment 41 magyar, 97 tót, 47 sváb és 38 horvát. *California*ba utazott 30, *Colorado*ba 18 és *Montana*ba 14 horvát.

HAMAR MEGAMERIKAIASODOTT. Koch Frigyes Illinois állambeli Bartonvillen él, vagyis inkább ott él honfitársunk hamar magába szívta az amerikai szellemnek azt a részét, a mely azt mondja, hogy pénzzel sokat, talán mindent jóvá lehet tenni s hogy a pénz sokért, talán mindenért kárpótolja az embert. Koch Frigyes egész boldogan él, ami csak azon vette észre magát, hogy felesége és egy Markman nevű burdosa között „történik“ valami. Koch gondolt egyet, azután maga elé idézte feleségét is, szeretőjét is. A „vállottak“ nem tagadtak. Erre Koch megint gondolt egyet, azután eladta feleségét Markmannak ötszáz dollárnyi készpénz lefizetése mellett. A vételárát

czimboráival mindjárt el is verte. Mire kijőzött, visszakiáltott a feleségéhez. De most már Markman került felfelé. Az asszony iránt nyert jogairól csak az ötszáz dollár visszafizetése mellett volt hajlandó lemondani. Koch megint gondolt egyet és elindult más-hova asszony keresésére.

EGYHÁZI ÉRTESETÉS. Szeretettel értesitem *East Chicago, Oklahoma, Indiana-Harbor, Whiting, Hammond* és *Gary*-ben lakó hűveimet, hogy *beköszöntő* beszédemet Oklahomán épült új templomunkban *november hó 17-én délelőtt* tartom meg, mely hivatalfoglaló beszéd meghallgatására, illetve fent jelzett első ünnepélyes istentiszteletünkre szeretettel hívom meg Istennek népét. Az istentisztelet délelőtt 10 órakor kezdődik; a délutáni istentisztelet pedig félháromkor. Egyben értesítem hűveimet, hogy ezután oklahomai templomunkban minden vasárnap tartunk istentiszteleteket, és pedig a további értesítésig délelőtt félháromkor, délután pedig félháromkor. A továbbiakra nézve később történik intézkedés. Szeretettel *Ludman Sándor*, ev. ref. lelkész.

A MUNKA ÁLDOZATA. Lapunk olvasóinak még élénk emlékezetében van ama nagy katasztrófáról való híradásunk, melynek helye Pennsylvania-ban a Clairtoni vasgyár volt, hol a két héttel ezelőtt történt robbanás következtében 6 ember súlyosan megsérült. A sebesültek között volt a Rebrin, Ungm. illetőségű *Persa János* honfitársunk is, kit a szerencsétlenség megtörténte után azonnal kórházba szállítottak. Persa sérülése csakhamar vérmérgezésbe ment át, minek következtében elkerülhetetlen volt a jobb lábának többi való amputálása. Ez az operáció sem volt azonban képes megmenteni az életnek és családjának szerencsétlen honfitársunkat, mert a beállott sebláz következtében szegény Persa végére is kiszenvedett. *Lelkipásztora, Harsányi Sándor* homesteadi ref. lelkész ugyszólván utolsó pillanatig ott volt a halálalul vívódó beteg ágya mellett és ellátta őt lelki vigasztalással és a szent vacsora szent jegyeivel. Temetése Clairtonban nagy részvét mellett ment végbe. Koporsója mellett felesége és 4 gyermeke, továbbá a rokonok, jóbarátok sokasága könyözött. Persa régi amerikai volt és mindenki ismerte őt ezen a vidéken. Régi hű tagja volt két nagy tót szövetségnek, melyeknek helyi osztályai és központi tisztikarai is megjelentek a temetésen. Béke poraira!

MAGYART TEMETTEK. Szomorú temetés színtere volt a homesteadi magyar református templom az elmúlt pénteken. Egy szerencsétlen halállal elhunyt derék honfitársunkat, az Ugocsa-egye akl illetőségű, 36 éves, nő, 4 árva gyermeket maga után hátrahagyott *Domonkos András* kisértek ki az örökkévalóság útján. Nevezett honfitársunk eddig még ki nem derített módon, valószínűleg saját hibáján kívül, esett egy szerencsétlenség áldozatul, amennyiben leest a porosón és nyakát törte. Egylethez nem tartozván, egyik itteni unokatestvére, *Bocskor Pál* vette magára nagyvelken az elhunyt rokon tisztességes keresztényi eltemetésének gondját. Egylethez, szövetséghez, sajnos, nem tartozott az illető. Legyen pihenése az idegen hantok alatt zavartalan, feltámadása boldog!

KERESZTELÉS HOMESTEADEN. *Kónya András* és neje, *Varga Julianna* Homesteadben köztiszteletben álló házaspár újszülött gyermeke vasárnap

lett megkeresztelve a ref. templomban Ferencz névre. Keresztszülei *Zeher Mihály* és neje voltak. Nagyra nőjőn a kis Kónya!

EGYHÁZI ÉRTESETÉS. *Mekkesport*i református magyar testvéreinket ezennel felhívjuk, hogy jövő vasárnap, azaz november 17-én, délután 4 órakor minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek a Market streeti egyleti gyülesteremben, igen fontos egyházi érdeklő tanácskozás tárgyában. *Az egyházi bizottság.*

A HARAGOS SOPRONMEGYEIEK. Ezen czím alatt lapunk szeptember 10-éről keltezett számában megirtuk, hogy South Bendben a sopronmegyei magyarok Boresics Ferencz névű koreszmájában verekedést rögtönöztek, melynek majdnem emberhalál lett a vége. A babóti magyarok, köztük *Szakály Ignác* és öccse, *János* ugyanis mulattak, mikor a fertőszentmiklósi *Fábián István* hozzájuk vetődött. Nemsokára összeszólalkoztak, mire *Fábián István*, *Fábián János*, *Szabó Pál* és *Pápai Ferencz* tetlegességre vetemedtek. *Szakály Ignác* Pápaire lött, de a golyó ezelőtt tévesztett és *Fábián István* taláta koponyáján. A lövöldözés kezéből *Szili Antal* akarta kicsavarni a revolvert, de erőlködése közben bicskával megszurkált.

Ennek következtében *Szakály Ignác* és öccsét, *Jánost* szándékolt gyilkossággal vádolni a bíróság.

A napokban került az ügy a south bendi esküdtszék elé tárgyalásra. Az esküdtek négy nap tárgyalás után *Szakály Ignác*ot a vád alaptalansága folytán nem bűnösnek mondták és egyhangulag felmentették. *Szakály Ignác*, a Gróf Széchenyi Egylet elnöke, általános tiszteletnek örvend és az *predményt* a south bendi magyar körökben nagy meglepéssel fogadták.

Az öccsének, *Szakály János*nak az ügye nem is került tárgyalásra, mert az *Ignác* pörében kiderült, hogy *János* csupán a legvégső esetben és önvédelemről lőtt és ennél fogva az *Ignác* pörnek végeztével az államügyész indítványára a *János* elleni vád el lett ejtve.

A megszurkolt és meglőtt két egyén, tudniillik *Szili Antal* (vasmegyei) és *Fábián István* (szentmiklósi, Sopronm.) teljesen felépültek. Egy kis utójátéka is volt a dolognak, amennyiben *Szili*-t, *Fábiánt* és még 3 mást, kit a verekezésben résztvettek, a rendőrségi bíróság a napokban pénzbüntetéssel sújtotta.

EGYHÁZI ÉRTESETÉS. Értesítem *Uniontown*-i vidékén lakó ref. hitestvéreinket, hogy f. hó 17-én délelőtt 9 órakor a II-ik presb. templomban urvacsoporttal egybekötött istentisztelet tartatik, melyre az éhez és szomjuhozó hűveket szeretettel hívja: testvéreik az Urban: *Székely Sándor*, miss.

NYOMDÁSZOK ESTÉLYE. *Az Amerikai Magyar Nyomdászszervezet* holnap, szombaton a new yorki *Árpád Hall*ban műsorral és táncmulatsággal egybekötött *kedélyes estélyt* rendez. A jözünek ígérkező mulatságot olvasóink figyelmébe ajánljuk.

A MAGYAR COAL CO. Az Ohio állambeli *Parletten* levő magyar szénbánya részvénytársaság vezetőségét ezennel tiszteletteljesen felkérjük, hogy velünk szemben fennálló kötelezettségének feleljen meg. *A Bevándorló kiadóhivatala.*

JÓLESŐ CZIKK BUDAPESTRŐL. Egy New Yorkban megjelenő előkelő angol folyóirat, a szocialista elveket valló *Wilshire Magazin* hosszabb cikkben emlékezik meg Budapest fővárosáról. Az érdekes cikkre, mely az amerikaiak figyelmét a magyar fővárosra tereli, alkalmilag mi is hosszabb cikkben fogunk visszatérni.

AMERIKAI DOLGOK.

A TRUSZTOK ELLEN. Általános volt a hit, hogy a new yorki nagy pénzváltás, melynek még a kis bányatelepeken is érezhető volt a következménye, arra fogja indítani az elnököt, hogy a trusztokkal szemben egy ideig ne folytassa a hajszát, vagy ha igen, ne olyan szigorúan. Másként történt. Nem hogy kevésbé szigorúan, de sokkalta nagyobb kiméletlenséggel támad a trusztok ellen, mely ezelől a kereskedelmi minisztérium maga fog eljárni a dologban.

NEM KELL A PÉNZ. New Jersey állam *Bogota* nevű városkájában *Baker Farnsworth* Walter tavaly mérgezési tünetek között meghalt, akkor, amikor kijelentette, hogy végrendeletét rokonai javára megmásítani szándékozik. Ezen szándékának keresztülvitelében azonban a halál megakadályozta. Az a végrendelet maradt tehát érvényben, melylyel a Harvard-egyetemre 100.000 dollár testált. A végrendelet körül azonban piszkos pór támadt és az egyetem vezetősége jónak látta kijelenteni, hogy ilyen pénzt nem fogad el és még kevésbé fog perbe szállani érte.

POTYOGÓ MENNYKŐ. A New Jersey állambeli *Bayonne* cityben *Himmer Vitális* elmesélte, miszerint látta, amikor az ég megnyílt és abból egy sisetérgő tüzes golyó zuhant a földre, az ő háza udvarára. A lezuhanó tüzgolyó villámlikások kísérték útjában, mondta *Himmer* és megmutatta a földből már kiásott, kihűlt „hulló csillagot“. Az égből lepotyogott ajándékot az ottani muzeumban helyezték el.

ÉLETMENTŐ KUTYA. Ha *Cronin János*nak nem lett volna olyan hűséges kuttyája, akkor már bizonyára nem volna az élők között. A New Jersey állambeli *Belleville* város rendőrkapitányával és annak két fiával vadászni ment. *Cronin* elszakadt társaitól és eltevelyedve nekiment egy ingoványnak. Mikor látta, miként süllyed alatta a talaj, lövöldözéssel akarta társai figyelmét felhívni, majd segítségért kiáltott. Az előbbinek nem tulajdonítottak semmi jelentőséget, az utóbbit pedig nem hallották. Csak a kuttyája került elő. Amikor ez meglátta gazdáját, futásnak eredt, megkereste a vadásztársaság többi tagjait, folytonos ugatásával, nyöszörgésével és futkározásával arra kényszerítette őket, hogy utána menjenek és így akadtak rá *Cronin*-ra, akinek már csak a feje volt ki a moesárból. Késő este lett, mire ki tudták szabadítani.

SZERENCSETLENSÉG A MAGASVASUTON. A new yorki magasvasut-társaság hatodik avenuei vonalán a pályán hirtelen megálló vonatba az utána következő belefutott. Körülbelül 30 ember sérült meg, akik közül hetet kórházba szállítottak. A második vonat vezetőjét, akinek vigyázatlansága miatt történt a szerencsétlenség, letartóztatták és 2500 dollár kezesség alá helyezték.

ÖT EMBER TÜZHALÁLA. Öt ember égett koromná a Connecticut állambeli *New Havenben* a *Garde-szálloda*ban támadt tüzben. A szerencsétlenségnek, akik valamennyien szállodai alkalmazottak voltak, csak a füst és a türehtelen melege ébredtek, de már akkor a menekülés minden útja el volt zárva, csak éppen az ablak nem. A szoba az ötödik emeleten volt. Egy a bentlevők közül kiugrott, de halálra zuzta magát a kövezetben. A többi koromná égett. A szálloda lakóit a tűzoltóság mentette meg. A kár 20.000 dollár.

PARTVÉDELEM. Az Egyesült Államoknak a jövő esztendőben erődítményekre 23 és félmillió dollárra van

szüksége. Magán a manilai és *Subig*-öböl erődítményeknél több mint 10 millió dollárnyi javításra és befektetésre van szükség. A kikötők javítására, valamint a folyókák a hajózhatóság céljából való kikötésére 27.000.000 dollárt kérnek megszavazni. A már meglehetősen elszaporodott new yorki kikötő tisztítására 200.000 dollár van előirányozva.

KÖZÉPAMERIKAI BÉKEKONFERENCIAJA. Tegnap délután ültek össze a középamerikai köztársaságok delegátusai Washingtonban a Roosevelt Tivadar által tervezett békekonferencia megtartására. A konferenciára az Egyesült Államokon kívül *Mexico, Costa Rica, Quatemala, Honduras, Nicaragua* és *Salvador* küldték el képviselőiket, akik kedden már előértekezletet is tartottak az elnök, alelnökök és jegyzők megválasztása dolgában.

A VASUTTÁRSASÁG ELLEN. A New York Central vasut-társaság ellen *Northrup, New York* állami képviselő, mint *Poughkeepsie*-ből írják, feljelentést tett a vasut-társaság számos alkalmazottja nevében a közlekedésügyi bizottságnál. Panaszában azt mondja, hogy a vasut-társaság alagutjai, valamint a pályatest fölött épített hidak oly alacsonyok, hogy például 1906. évben ennek következtében 12 alkalmazott halálra zúdult.

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRAK. New York állam kormányzója egy, a legelőkelőbb bankárokból álló bizottságot nevezett ki a bankügyi megvizsgálására. A washingtoni kormány pedig postatakarékpénztárak létesítésével akarja lehetővé tenni, hogy a szegény ember lelki nyugalommal deponálhassa megtakarított garasait.

EMLEKÜNNEP. A gőzhajó feltalálójának, *Fulton Róbertnek* 142-ik születésnapjára évfordulóját tegnap ünnepelte meg a *Fulton-szobor-bizottság* New Yorkban. A bizottság elnöke, *Vanderbilt Cornelius*, aki negyszázás beszédben emlékezett meg *Fulton*-ról. Az ünnepélyen jelen volt *Fulton* két unokája is.

CSATLAKOZZUNK AZ AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉGHEZ. Minden amerikai magyarnak erkölcsi kötelessége, hogy az *Amerikai Magyar Szövetséghez csatlakozzék*. Felvilágosítással szolgál a titkári hivatal. 515 *Superior Building, Cleveland, Ohio*. Minden pénz a pénztárnokhoz küldendő, akinek címe: *George M. Kovácsy* care of *Woodland Ave., Savings & Trust Co., Cleveland, Ohio*.

KARÁCSONYI SZÁM. Mint minden évben, ez idén is nagy képekkel gazdagon díszített karácsonyi számot fogunk kiadni. Az idei karácsonyi szám azonban tartalomra úgy, mint képekre felül fogja mulni elődeit. A jóból a legjobbat, a szépből a legszebbet fogja a karácsonyi számunk tartalmazni. Előfizetőink természetesen díjmentesen fogják megkapni ezt az ünnepi számot, amelynek egyes száma nem előfizetők számára 15 centbe kerül. Aki mint díszes amerikai emléket barátainak, vagy rokonainak az 6-habáza akarja küldetni ezt a karácsonyi számot, postailletékekkel együtt 20 centet fizet, ami bélyegeken is beküldhető. Megrendeléseket a pontos cím beküldésével már most kérünk eszközölni, hogy tudjunk, mennyi külön számot készíttessünk. Minden levél így czimzendő: BEVÁNDORLO, 327 East 13 street, NEW YORK.

UJDONSÁG!

200 KÜLÖNBÖZŐ SZÉP AJÁNDÉK 8 DOLLÁRÉRT. EI ÖRPE CSAK 3 DOLLÁRT FIZET.

EURÓPÁBA KÜLDVE EGY DOLLÁRRAL TÖBB. — IRJA MEG A CZIMÉT.

FIGYELEM!

Küldjön levelében a rendelésnél HÁROM DOLLÁRT ajánlott levelében, vagy money orderen. Azután mindent czimre küldve megkap. A másik ÖT dollárt csak akkor fizeti, ha megkapta és megvan elégedve. Aki nincs megelégedve, visszakapja pénzét.

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VASAROLHATNAK ILY OLCSONI!

UJDONSÁG!

Egy szép, jótállás melletti kitűnő óra, egy szép revolver, egy bélyegző 175 betűvel, egy szép gyűrű drágakövel, egy gyémánt nyakkendő, egy arany (plated) óralánc egy lógóval, egy pár nagyon csinos kékjelgomb drágakövel, egy zsebkész, egy olló, egy elterhetlen fésű bőrtáskával, egy ruhakéfe, egy hajkefe, egy női nyakék gyémántokkal és gyöngyökkel, egy medallon gyémánttal arany lánczon, egy gyufatartó, egy harmonika, egy zsebtűkőr tartóval, egy szagos szappan, egy nagy skatulya hajuszpedró, két üveg otolon, egy kitűnő acélborotva, mely egyedül 3 dollárt ér, egy pamaes, egy borotvaszappan, egy zsebkönyv, egy *tajték-pipa*, gomblyuk-virágok, egy patent lunch-box ennalított vinni munkába, három szép értéktárgy.

EZT MIND ÉS MÉG SZÁMOS HASZNOS, NAGYON SZÉP DOLGOT. 200 DARAB LESZ AZ EGÉSZ.

LEVELEKET ÉS PÉNZT CZIMEZZE PONTOSAN:

UJDONSÁG!

FIGYELEM!

Karácsonyi ajándékkal akarja meglepni barátait, rokonait? Ne forduljon máshoz! Irjon nekünk! Mi olcsó pénzen küldünk 200 darab remek kivitelű ajándéktárgyat, melylyel szeretett karácsonykor megajándékozhatja. Küldjön HÁROM DOLLÁR előleget!

SOHA AZ ÉLETBEN NEM VASAROLHATNAK ILY OLCSONI!

The American Novelty Co., 95 Liberty St., New York City.

A BEVÁNDORLÓ

A magyar bevándorlók és az amerikai magyarok érdekeinek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN.
A „Bevándorló” újságfolyóirat: Makray Aladár.
Szerkesztő: SINGER MIHÁLY.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
327 EAST 13TH STREET, NEW YORK.
Telefonszám: 4350 ORCHARD.
Pittsburgi iroda: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Irodavezető: dr. Hódinka Tivadár.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
New York város egész évre \$8.—
Egyesült Államok egész évre \$2.50
Magyarország egész évre \$4.—

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY.
Published by the „Immigrant” Publishing Co.
Aladár Makray.
Edited by MICHAEL SINGER.
Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York.
Telephone: 4350 ORCHARD.
Pittsburg offices: 1415 Fifth Ave., Pittsburg, Pa.
Manager: dr. Theo. Hódinka.

SUBSCRIPTION RATES:
For New York City, 1 year \$8.—
For the United States 1 year \$2.50
For Hungary, 1 year \$4.—

Entered as second-class matter January 3, 1905,
at the Post Office at New York, N. Y., under
the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

— Ausztriában a létrejött kiegyezés miniszterválságot vont maga után. Ez a kiegyezés ennélfogva Magyarország érdekeit még sem sértheti annyira, a mennyire — Lengyel Zoltán ezt maga magával elhítheti akarná.

— Mi, amerikai magyarok, nem vagyunk nem lehetünk barátai a kiegyezésnek, az Ausztriával való közösségnek. Vagyunk azonban politikailag annyira érettek, hogy a helyzet megítélésénél nem szószátyár demagógokra, hanem a józan észre hallgatunk.

— S ez a józan ész azt mondja nekünk, akik csak úgy szeretjük hazáinkat, mint Lengyel Zoltánék, hogy Magyarország gyökeres gazdasági átalakításokon kell átmennie, mielőtt az önállóságot minden vonalon érvényesíthetné. Lármaival, mindenkinek és mindennek lebitangolásával nemzeteknek dolgát előbbre vinni nem lehetett soha. S habár a Magyarország függetlensége iránt táplált vágyban találkoztunk Lengyel Zoltánékkal, a vágy kielégítése körül alkalmazandó eszközök megválogatásában homlokegyenest ellenkezők. Ők beérik a lármaival. Mi csendes, de céltudatos tetteket kívánunk látni.

— Most hozták a hazai lapok a csernovai zendülés részleteit. Hozzuk mi is e jelen számunkban. E híradásból nyilvánvalóvá lett, hogy Hlinkák egyenesen rendbontásra lázítottak, a törvények megsértését hirdették.

— És pánszlávjaik állandó panasza mégis az, hogy a magyarok nyonják el a tótokat. A mesebeli tolvaj is arról panaszkodott, hogy meglopják, amikor lopáson éjték.

— A chicagói anarkisták kivégeztetésének huszadik évfordulóját az amerikai anarkisták nagyban ünnepelték Chicagóban is, New Yorkban is. És e sajtóságos ünnepet nem zavarta meg senki. Ezen az ünnepen nyilvánult meg a rend legkonokabb ellenségeinek rendszere.

— Amerikai tudósok megállapították, hogy a kódió minden, az élet fenntartására szükséges anyagot tartalmazza. Egy nebraskai ember hitt a tudósoknak. Kódióval táplálkozott. És a minap éhenhalt. A tudósok pedig fogyasztják továbbra is a — steakket.

FIGYELEM!
A vidékről azt az értesítést veszem, hogy honfitársainkat most legtöbb helyen „CHECKKEL” fizetik, miért is tudomásunkra hozom, hogy aki haza akar utazni, vagy pénzt és hajójegyet küldeni hazra, vagy árut rendelni, az a „CHECKKET” hozza magával, vagy küldje KISS EMIL bankárnak, ahol minden levonás nélkül elfogadjatik, vagy készpénzre beváltatik.
KISS EMIL, bankár.
104 SECOND AVE., NEW YORK.

A mi kedvelt bankárunk
JOS. TOMCSÁNYI
— HOMESTEAD, Pa. —
DUQUESNE, Pa.

MÉGIS MOZOG A FÖLD!

Irta: Lengyel voltán.

Nem értünk egyet az alábbi cikkkel melyet azért veszünk át a budapesti „A Nap”-ból, hogy megmutassuk olvasóinknak, mikép dolgoznak odahaza a szakadón, a függetlenségi párt bomlásán. Ime az cikk:

A nagy szám-köklér egy dobálózott a milliókkal, mint a büvész, aki az üres kalapba varázsolja a papírrózsák szárait és két kézzel szórja a közönség szemébe. Mert éppen olyan szegény ez az ország, mint az üres kalap. És épp úgy szemképráztatta rázzák ki a milliókat a semmiből.

Érdekes, hogy mióta a kiegyezési árulás napirenden van és megbomlott a rend, mert elvesztett az erkölcsi alap: lehetetlen tömegekben szórják ki a javaslatokat. Andrassy az alkotmánybiztosító négy javaslatot, Günther a perrendtartást, Wekerle a kiegyezést, költségvetést, indennitást és adóreformot ferjesztette elő, olyan tömeg magában, hogy ennek tanulmányozására is hónapok kellenének. Még kinyomtatva sincsenek. Nem is lesznek rögtönösen. De azért bedobálják az üres gépbe, hogy ne járjon üresen. Persze csak azért, hogy a keletkező ellenzék semmit se tudjon érdeme szerint megbírálni, meg hogy kaczagató főlények pózával vághassák ezt a szemünkbe, bebizonyítván értelmességüket, szellemi fölényüket s egyáltalán megmenekülve a jó ki-poroltatástól is.

Azonban nem fognak ki rajtuk. Éjjel és nappal fogunk dolgozni, de mégis meglez minden: az agitáció is, az alakulás is, a kritika is, meg a parlamentári háborúság is. Kénytelenek vagyunk vele. A köklerségnek nincs se vége, se hossza. Évtizedénél régebben deficitelt dologozik az állam. Lenyuzza a polgárok bérét és még sem elég neki. Mindent víz Bécs és a hadsereg. Most mégis száz millióval nagyobb a költségvetés. Ennyivel többet kell kiizandunk a jövő évben. Egy sivatag az ország, a jövő évből, a lélek is csak hálni jár belénk, de azért engedett a kedvelt, az isteni, a „nemzeti” kormány még jobban kizsarlani az osztrák áltat.

Wekerle persze jól tudja, hogy ez így nem tartható sokáig. Ezért fogja emelni a fogyasztási adókat, mire nyitva hagyta az ajtót a kiegyezésben, hogy a perverz uszoris módjára rajtuk vasalja be azt is, mit osztrák szeretőjének fizet. Egyáltalán, hogy a szociálistáknak is legyen valami, előterjesztette a fokozatos adót, amely egy fokozatos, hogy aki eddig keveset fizetett, ezután többet fizet, de a nagy jövedelmű ezután is keveset fizet, a középosztály ellenben tönkre megy. Megdrágul tehát a fogyasztás és elviszi a pénzücskét.

A jó mamelukok pedig még most is tanakodnak. Egy-egy kilépet ugyan szotyogtatnak naponként, de a zöme nem tudja, mit csináljon. Éhínség, gazdasági válság, egész vidékek elnéptelenedése és szociális forradalom fenyeget. A friss változásnak pedig küszöbön állunk, de azért ők se té, se tova nem tudnak menni.

Akad egy csoport, mely naponként írja, hogy kilép, de óránként alkudozik, hogy benmaradjon. — Bizony keserves elválni annak a hitlen feleségtől, aki biztosítani akarja, hogy a válás után is eljaphat hozzá — oszonnáznai. A másik rész a lemondással fenyegetőzik. Vagyis, félti a hazáját, látja veszedelmét és haza akar menni — szántani Mentse meg más, ha tudja. Bizony barátim! istentelen furcsa az a lelkiismeret. Nekem ilyenkor azt sugja: maradj a küzdőtérben, ha leütnék is. Amit nem helyeselsz: igyekezzél meggátolni. A mit megjavíthatasz: hozd helyre. Ha most reménytelen a helyzet: mutass legalább példát a jövőre. Ezt mondja nekem az én lelkiismeretem. A titek pedig azt tanítja: vonulj félre. Persze, ha lehetne. De a helyet be kell tölteni. A mandatum nem maradhat üresen. Már most mond meg nekem Gaál Gaszton barátom, ki jön utána? Tudsz-e külföld embert küldeni magad helyett? Alig hiszem. Hát azért mondasz le, hogy gyengébb alak védje helyetted a megtámadott függetlenségi eszmét? Ugye, nem? De hát lemondasz. A választóid azonban nem engednek. Ujra megválasztanak. Mit csinálj akkor? A kvóta ellen szavazol? Azt megleheted most is. Mellette szavazol? Alig gondolom. Legalább is nem hiszem, hogy egy választás korlátozza a lelkiismeretedet kieserélné. Kossuth Ferenc nem értette meg a függetlenségi szervezési gondolatának egyszerűségét. Ime, gyenge ország-

nak gyenge a vezetősége. Gyenge tehát a parlament is. Se hite, se reménye. Ezt kell orvosolni. Lábra kell állítanunk a magyarságot. Alapjából kell felépítenünk a politikánkat. Óriási társadalmi és gazdasági feladatok állnak előttünk, amelyeket megoldani nem tud a kormány, nem képes a szervezeten nemzet. E feladatokat kell a belső pártélet munkájára avatnunk. Egymás mellé kell tömörítenünk az embereket s egymásra rakni a garast. Az oldott kéve helyett erős intézményekben kell örök életet s folytonos fejlődést biztosítanunk az örök s megvalósításáért küzdő eszmének.

A külső pártéletnek fel kell ölelni a nemzet minden báját, minden vágyakozását. Nyíltan kell feltárni és erősen kell küzdeni. A szepőlten Kossuth Lajos-zászló alá kell sorakoztatni a választói reform kapcsán jogokkal felruházandó milliókat. Ellenőrizni kell a kormányt. Vissza kell venni az ellenzék hiánya miatt nyakunkra nőtt osztrák szemtelenségekét.

Látjátok-e, vagy nem látjátok? Vesszitek-e észre, hogy az eddig való ellenzék nyugodalommal szembe nem a kormányt helyezkedett élesen, hanem a volt dagabont-s a volt szabadelvű-sajtót. Ezeknek fáj, hogy egy új népszerű ellenzék keletkezik s ez nem ők lesznek. Porba hull a pesenyéjük.

Látjátok-e már, hogy a Kossuth Lajos hagyatékát csakis így lehet a végényszettől megmenteni? Látjátok-e, hogy a rövidesen bekövetkező trónváltásnál ott kell lennünk, mint élesszemű ellenzéknek. Hiszen az a kormány, mely két perzent kvótát rakott az országára, az új királyiál is képes kiegyezni ötven perczente s akkor egy életet át sirathatjuk a mi szerencsétlen, naiv, buta bizalmunkat.

Azt hittem már nemrég, kihalt itt minden. Még sem estem kétségbe. Biztam az én jó istenemben, aki mindig megsegített s az én jó ügyemben, amelyért clesni is diósóság, de amelynek még eddig mindig előtűt a győzedelme. Most már mozog a föld. A vetés érik. A hitettség küde oszolni kezd. Ti bátrak, épeszűek, elvben bízik: jertek tehát a világozágra!

Mert mozog a föld. S aki a szabadban van, azt baj nem éri: de akit álmban rozzart viskójában ér: azt az összeomló épület maga alá temeti. Mozog a föld. Itt az — élet. Ott a — halál.

ELŐFIZETÉSFODGOSÁS.

A francia újságok versenye.

A párisi napilapok reklámhadjárata mind nagyobbabásu méreteket ölt. Legdrágább reklámot a „Matin” veri. Ez rendezte egyebek közt a peking—párisi automobilversenyt is és számtalan más trükköt.

A reklámokozók közé lépett legújabbban az „Eclair” is. Mindjárt nagy mértékben kezdte. Hetek óta hirdette öles plakátokon, hogy október huszadikán nagyszerű víziünnepet rendez a Szajján. Már kora délután eltele a tömeg a Szajna partját. Pont félkettőkor megszédülés jelezte az ünnepély kezdetét. Egy fellobogózt és felbokrétázott hatalmas hajó jelent meg a Szajján s egy nyolcvan zenészből szervezett zenekar indulókra és egyéb népszerű dallamokra zendített rája. A hajó a III. Sándor s a Concorde-hídja között cirkált fel s alá s miközben a zene harsogott, arra kirendelt emberek tizezer kis léggömböt eregettek fel. A léggömbök éppen annyi hidrogénnel voltak megtöltve, hogy messzire ne mehessenek s a parton csoportosuló közönség közé hulljanak. Tánadt is kapkodás utánuk. Az emberek majd szét szedték egymást érték. Nem ok nélkül. Mert minden léggömböcske egy-egy megszámozott papírszelettel volt felszerelve, amik egy-egy ajándéktárgyra adtak jogot.

Az „Eclair” tizezer ajándéktárgyat osztott szét a cédlulak tulajdonosai között. Feltétlenül csak azt kötötte ki, hogy a papírszelet szerencsés tulajdonosa előbb fizessen elő egy hónapra az újságra.

Egy másik párisi lap a lottójáték tilalmát úgy kerülte meg, hogy népszavazást rendezett olvasói között annak a kérdésnek eldöntésére, eltöröltesék-e, avagy megmaradjon a halálbüntetés. A szavazók között azután nagyszámú díjat sorsolt ki a szerkesztőség.

MAJOROS JÁNOS ur

Scrantonban és vidékén képviseli a Bevándorlót. Előfizetéseket felvehet és nyugtáztat.

A NAGYVILÁGBÓL.

A CUNARD-VONAL TÁRGYAL. A „Cunard” hajóstársaság és a canadai Grand Trunk vasúttársaság tárgyalásba boesátkoztak, hogy ketten együttesen létesítsenek egy hajó- és vasútvonalat, melyen közvetlenül lehessen Liverpoolból Canadán át Japánba, Kínába és Ausztráliába jutni. A Cunard-vonal hajójáratot szándékozik indítani Liverpool és Canada közt, hol közvetlen csatlakozása lesz az említett vasúttársaság vonalával, mely keresztül fut Canadán. A Csendes-óceán partjától aztán a Cunard-vonal egy új hajójáratat nyílik meg, mely Ausztráliáig vinne le. A canadai kormány egy millió dollár szubvenziót szavazott meg erre a célra. Az angol parlamentben sokan azzal indokolták a terv ellen elfoglalt álláspontjukat, hogy a Panama-csatorna megnyitása után az egész vonal felesleges lesz.

VILMOS WINDSORBAN. A német császár szakadó esőben ért Portsmouthba, ahol emiatt a tervezett fényes fogadtatás is csak silány üdvözléssel zsugorodott össze. A császár és császárné Portsmouthban vonatra ültek és mire Windsor állomására értek, szerencsére már kiderült. Az állomáson az angol király és királyné az udvari méltóságok kíséretében várta őket. A fényesen felszított uton az angol király császári vendégeivel windsori palotájába hajtatott, ahol fényes ünnepségeket rendeznek.

AZ ÚJ MINISZTEREK. Ausztria új osztrák miniszterei Ferenc József Schönbrunnban kihallgatáson fogadta. Az új miniszterek mindjárt le is tették az uralkodó kezébe a hivatali esküt.

ANARKISTA-ÜNNEP. Rómában e hó 11-én, mint rendszeren a Chicagóban 1887-ben kivégezt anarkisták emlékére az elvtársak ünnepet rendeztek. November 11-én van azonban Victor Emánuel olasz király születésnapja. A rendőrség az anarkisták ünnepi felvonulását megakadályozta épp úgy, mint minden esztendőben. Ötvenet közülök el is fogtak. Közöttük van az is, aki Merry del Vall bíróknak ellen tavalj merényletet követelt el. Néhányan az elfogottak közül ellentállottak és ezzel a kiáltással akarták a többi is ellenállásra bírni: „Eljén a chicagói vértanúk emléke!”

BÁNYÁSZOK HALÁLA. Franciaország Rambaud nevű bányatelepén a tárnába leereszkedő bányászok alatt a gép leszakadt és hét ember azonnal meghalt.

A CONGO-ÁLLAM. A napokban már tárgyalás alá kerül a belga parlamentben a Congo-államnak Belgiumhoz való csatlakozásról szóló törvényjavaslat. A Congo-állam tudvalegőg iszonyatos kauszok-produktuma révén valóságos kincsbenyája és emiatt nem akarta Lipót király kiereszteni a markából. Ez volt, a pénz, az oka, hogy lemondással fenyegetőzött. Ezzel a fenyegetőzéssel két okból hagyott fel. Először, mert a Congo-állam hivatalnokait a törvény értelmében ő nevezi ki, tehát el is csaphatja, másodsorban, mert koronauradalmakat biztosítottak neki, amiből ő az ő rendszerével szép

pénzt fog csinálni. A Congo-államnak 80 millió frank adóssága van.

KÉM. Németország párisi nagykövetségének tengerészeti attaséját, Siegel ellentengernagyot kormányra sürgönyileg visszahívta. Bár a nagykövetség azt állítja, hogy Siegel át lett helyezve, erősen tartja magát a hír, hogy a visszahívás összefüggésben van Ulmo Károly elfogatásával, akiről kiderült, hogy egy idegen állam kénje. Ulmo francia tengerészalstisz és Toulonban fogták el mult hó közepén. A megindított vizsgálat során a német ellentengernagy neve is szóba került és emiatt történt visszahívása.

BEMUTATKOZÁS FÜTTYSZÓ MELLETT. Az osztrák parlament pénteki ülése valóságos botrány volt. Beck miniszterelnök egy beszéd kíséretében mutatta be az új minisztereket, akiket a többség lelkesen megéjjezett. A szociáldemokraták Praczak esch származású miniszter ellen tüntettek, a radikális eszek pedig az ifju-csehpárti Fiedler kereskedelmi miniszter ellen. A lírma és ordítózás leirhatatlan volt. A miniszterelnököt beszédében folyvást fűtyszóval és ordítózással akasztották meg. Az elnök a tüntetőkkel szemben teljesen tehetetlen volt.

A FÜGGETLENSÉGI PÁRT HATÁROZATA. A függetlenségi párt Kossuth Ferenc elnökelete által tartott ülésén a kiegyezést elfogadta és oly módon határozott, hogy a képviselőházban a párt tagjainak az elfogadás mellett kell szavazni. A nem szavazást azonban a párt tagjainak is megengedik. A határozat azt eredményezte, hogy igen sokan bejelentették a pártból való kilépésüket.

VILMOS LONDONBAN. Vilmos német császár Windsorból Londonba utazott, ahol ünnepélyes fogadtatásban részesítették. A történelmi nevezetességű Guildhallenben folyt le az ünnepély, ahol az angol királyi család valamennyi tagján kívül Anglia valamennyi főméltósága megjelent. Az üdvözlő beszédet London város főpolgármestere tartotta. A német császár az ő személyét illetőleg az angol nép iránt érzett rokonszenvéről beszélt és azt mondta, hogy ha a német nemzet úgy érez, amint ő, akkor a két nemzet békés, szép jövő elé néz.

A NEGYEDIK GYERMEKE. Az olasz királynénak szerdán egy leánygyermek született. A királyi párnak ez a negyedik gyermeke. Három leányuk van és a három éves kis Umberto, a trónörökös.

DEUTSCH TESTVÉREK

BANKHÁZA
310 East Houston st., New York.
Tudományos képzésű a legjobb hajóvonalak: Hamburg, Bréma, Rotterdam, Antwerpen vagy Fiumén át a Cunard vonalon.
Pénzüldemények továbbítására az óházába a legmegbízhatóbb cég.
KÖZJEGYZŐI HIVATAL.
Magyar kölcsönkönyvtár, tűzbiztosítás, csomagok kizozatala és használatlítása.
Levélczim:
DEUTSCH BROS.,
310 East Houston st., New York.

BORSZÉKI GYÓGYVIZ

A VÍZEK KIRÁLYA

— Különleges szer gyomorba és köszvény ellen. —

Orvosi szaktekintélyektől a legmelegebben ajánlva, hólyag és vizeleti szervek bántalmánál, vesebajoknál, czukros húgyár, a torok és tüdőszervek bajainál, epekó és gyomor-megbetegedéseknél. Egészségesnek kitűnő ízű, igen üdítő ásványvíz, bor, cognac, vagy ezitromsavval vegyítve.

EGYEDÜLI KÉPVISELŐ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN
VIDDER EMIL

IRODA: 36 Ave. C. RAKTÁR: 40 Ave. C. NEW YORK.
— MINDENKI ÁLTAL MEGTEKINTHETŐ. —

ALAPITTATOTT 1889.

EGYESÜLT ERŐVEL.

JACOB KLEIN

MAGYAR BANKHÁZ, HAJÓ- ÉS VASÚTI ÜGYNÖKSÉG,
KÖZJEGYZŐI IRODÁJA

1340 Penn Avenue, PITTSBURG, PA., és 207—6th Avenue, HOMESTEAD, PA.
KÜLDÜNK PÉNZT az ó-házába olcsó áron és 30 nap alatt kézbesítjük a pénz átvételét igazoló postai feladó levéllyel.

VEZÜNK ÉS ELADÜNK külföldi pénzeket. Pénzreket elhelyezünk bármely hazai bankba, vagy a magyar királyi postatakarékpénztárba és beszerezük az eredeti betétkönyveket.

ELADÜNK HAJÓJEGYEKET a leggyorsabb hajókra a hajótársulatok eredeti árára és utasaink a leggyorsabb vonattal a Pennsylvania Union depójárat továbbítanak New Yorkba.

ELFOGADÜNK BETÉTEKET A „HUNGARIAN AMERICAN SAVINGS & TRUST CO. JAVARA IS.

MAGYAR AMERIKAI TAKARÉK ÉS HITELTÁRSULAT, DUQUESNE, PA.
Két százalék csekkezámírára. Négy százalék betétezzámírára.

ALAPTÖKE ÉS FÖLÜSLEG \$175,000.00.

Hazai Dolgok.

Goluhovszkitől Freystädterig.

BUDAPEST. Ennek a két névnek a találkozása bizonyára különösen hangzik és senki sem tudja megérteni, hogyan kerülhetett össze a nagy Agnor és Freystädter, a lovag, aki tudvaleg sohasem foglalkozott a diplomáciával. A káposc, amely Goluhovszkit és a lovagot összefűzi, Mohelyszki Ernő urasági inas, aki a volt külügyminisztertől két darab drága vadászpuskát lopott el, aztán kilépett a szolgálatból és Freystädter Jenő lovaghoz szegődött el. A rendőrség most kinyomozta és letartóztatta a tolvaj inast. A mikor megmotazták, egy drágaköves gyűrűt találtak nála, amelyről bevallotta, hogy a lovagtól kapta, és elmondta azt is, hogy Goluhovszki vadászpuskáit Bécsben elzalogosította.

A második Micsinai.

BUDAPEST. A tolvaj postakocsiinak, Micsinai Mihálynak példáján felbuzdulva Jakab Miklós postakocsis is meg akarta tréfálni egy kisse a m. kir. postakocsiást ez év ezeptember 13-án az esti órákban. Előre kifundált terv szerint, midőn a tőzsdéépületben lévő 51. számú postahivatálnál egy kísérő levélhordóval összedebte kocsijába a postaküldeményeket, egy őrjelen pillanathoz megköszönt kísérője elől s elhajította a kocsi, amelyben 44.237 korona készpénz volt. A Lánchídon áthajtva, kiment a Budafokra vezető útra s ennek egy félreeső helyén feltörte a kocsi s a készpénzt magához véve a kelenföldi vasúti állomás felé igyekezett. Utközben a lovat átadta egy ötkoronással együtt egy ismeretlen embernek, hogy azt hozza be a városba Beer Vilmos postaszállítóhoz. Ezután kiment a kelenföldi pályaudvarra s ott jegyet váltott Bécsbe. A vakmerő lovas a postahivatálnál nyomban észrevették s jelentést tettek róla a rendőrségnek, mely Boda Dezső dr. főkapitány személyes felügyelete alatt a legszelesebb körű nyomozást indította meg a tolvaj postakocsiás kézrekerítésére. Nyomban telefon utján értesítették az összes rendőrszemeket a lopásról. Rajesényi István őrtálló rendőr künn a kelenföldi pályaudvaron gyanusnak találta azt a fiatalembert, aki a III. osztályú váróterem egyik sarkában húzódott meg.

— Hogy hívják? — kérdezte tőle.
— Kiss Jánosnak.
— Hová utazik?
— Veszprémbe.

A rendőr megnézte a váltott vasúti jegyet, látta, hogy az Bécsig szól.

— Maga nem Kiss János, hanem Jakab Miklós, a megszökött tolvaj postakocsiás! s azzal igazolásra hívta fel. Jakab Miklós látva, hogy nem menekülhet, bevallotta kiletét.

A budapesti büntető törvényszék Madarassy dr. bír. elnöke alatt vonta felelőségre lopás büntetésért. A tárgyaláson a vádlott beismerte bűnét s azzal vélekezett, hogy az állítólag telepen gorombán bírtak vele s szabadulni akart mindenáron a postától, de mivel másfélt nem tudott elkerülni onnan, ezt a bűnös utat választotta. A lopott pénzből összesen 20 korona körül költött. A postakocsiást kára most összesen 3 korona. A bíróság Pflos dr. ügyész vádjára két és féltől fegyházza ítélte a tolvaj postakocsiást, aki főlebbezett az ítélet ellen.

Csirkefogó, gazember vagyok.

BUDAPEST. A keleti pályaudvar érkezési oldalán az jden gyilkos merényletet követett el Wassermann Józsefné, egy érkecs néje, az ura ellen. A férj négy éven át megesalta a feleséget. Nem is titokban, hanem nyíltan, a felesége szemé láttára. A szegény asszony sokat szenvedett emiatt. Később meg tudta, hogy az ura egy szeretője részére külön lakást rendezett be s összes keresetét erre a nőre költi. Szemrehányást tett neki emiatt, de az ura még válasza sem méltatta. Végső elkeseredésében megleszte hűtlen férjét és egy hosszú, hegyes konyhakéssel oldalba szúrta. Wassermann József husz napig nyomta az ágyat, de azután még is csak felépült sérüléseiből. Az asszonyt letartóztatták és szándékos emberölés kísérlete címén megindították ellene az eljárást. Az ügyészség később a vádat súlyos testi sértés büntetésére szállította alá.

A tárgyaláson a nő sirva beszélt el, mennyit kellett neki szenvednie.

— Igaza van, — szólott közbe a férj. — Én egy csirkefogó, gazember vagyok. Ő a legjobb asszony a világon s most látom csak be, hogy egy mártír.

A tanuk mind az asszony javára vallottak. Szorgalmas, becsületes asz-

szonynak ismerte mindenki. Az ügyész, Herics Tóth János is valóságos védőbeszédet tartott mellette s enyhe ítéletet kért. A bíróság dr. Vázsonyi Vilmos védőbeszéde után a vádlott nőt felmentette, mert úgy találta, hogy az igazalom miatt annyira el volt keseredve, hogy tettét beszámíthatatlan állapotban követte el.

Vasúti szerencsétlenség.

CSAP. Ungmege. Egy unjonez, aki az ezredéhez akart bevonulni, részeg fővel kiszállott a vonatból, és mikor a vonat már mozgásban volt, fel akart szállni. A vonatmenélyzet előre látva, hogy a beruggott ember szerencsétlenül járna, ha a mozgásban levő vonatra felszállna, visszatartotta; azonban a beruggott ember kiszakította magát a vasutasok kezéből s utána szaladt a vonatok. Azonban veszítette, mert mikor utólérte a vonatot, megbotlott az egyik lámpavasban és elesett. Esés közben a jobb karja a vonat alá került, melyet a kerekék tövig lementettek.

Nagy tűz.

CSIKVÁND. Győrmege. A minap a községben ismét tűz volt. A községnek azon a részén, ahol a multkor, kigyulladt egy pajta s csakhamar három lakoház és két pajta esett a tűz áldozatán. Az oltásban a csikvándiakon kívül a téli és újmalomsoki tűzoltók vettek részt. Elpusztult sok takarmány és a padlásokon levő gabona. A faluban nagy az elkeseredés, mert attól tartanak, hogy a gyújtogatások folytatódhatnak.

Vásári esendélet.

CSORNA. Sopronmege. A minap megtartott országos vásáron tetten érték özevgy Bajtás Istvánné babotai lakost, aki romlott husncmüst árult a vásári népnek. Már sok pár virslit adhatott el, mikor megjelentek a hatóság közegei és elkobozták tőle mintegy 5 kilogrammnyi mennyiséget.

Megint a cigány.

GÉRCZE. Vasmege. Boeskor István házában egy langaléta termető fekete körszakállú cigány jelent meg s kényeret kért. Ezt meg is kapta, mire eltávozott s Horváth József házához ment. Az ajtót zárva találta, az egyik nyitvahagyott ablakon bemászott a szobába s a szekrényből 148 korona készpénzt és ruhaneműket szedve magához, eltávozott. Innen Pető Ferenc záratlan lakásába surrant be és onnan a szekrényből 10 koronát lopott el. A károsok hamar nyomára jöttek a dolognak s üldözöbe vevén a menekülő cigányt, el is fogták a falu határában. Menekülés közben a pénznek egy részét elszúrta magától. Farkas Csnfó Józsefnek hívták Farao fekete ivadékát, aki ősi cigány szokás szerint körümszakadtáig tagadta, hogy ő lopta volna el Horváth József és Pető Ferenc pénzt. A tanuk azonban felismerték benne a tettest s a törvényszék lopás bűntette miatt 8 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta. Az ítéletben egy a közvándó, mint a vádlott megnyugodtak.

Rendezik a szegényügyet.

GYŐR. A város tanácsa legutóbbi ülésén Saunter Ferenc dr. tanácsos jelentést tett arról, hogy a szegényügy rendezése a szegényatyák segítségével nagy előrehaladást tesz. A szegényatyák lelkiismeretesen fogják fel hivatásukat. Kedvvel teljesítik teendőiket és a szegényfelvételtől pontos jelentéseket adnak be. A beérkező anyag feldolgozására azonban ideiglenes munkaerőt kell alkalmazni, ami azért is szükséges, — azonfelül, hogy a közgyám egymaga a mai anyaghiálmal mellett arra nem képes — mert így érhető el, hogy a rendezés az új ösvényen fél év alatt teljesen rendben menjen. A tanács az ideiglenes munkaerő alkalmazására a felhatalmazást megadta. Az új rend folytán legközelebb mintegy 200 szegény igazolványt kap a népkonyhában állandó étkezésre. Természetesen ellenőrzik, hogy az igazolvánnyal vissza ne élhessenek, másra át ne ruházhasák. Kilitás van továbbá arra, hogy a szegényházat már a jövő év folyamán megnyithatják.

Orvtamadás.

GYŐR. Fraier József ácssegédet a Vörösmarty-utczán egy ismeretlen egyén egy doronggal leütötte. A súlyosan sértült az első segítségben dr. Sikor József és Weisz Samu orvosok részesítették. Lakásán ápolják. A tettest nyomozza a rendőrség.

A mulatság vége.

HÖVÉJ. Sopronmege. Népies mulatságot tartottak minap a község egyik korszmájában. A jökedv már ugyancsak bontogatta szárnyait, mely leginkább abban nyilvánult meg, hogy poharak, literes üvegek is röpködtek. Volt olyan is, mely akadályra talált Bokor Benedek koponyájában. Súlyos nyo-

makat hagyott hátra. Mint a vizsgálat kiderítette, a fejtörő poharat Ivánkovics Gyula menesztette haragosára. S ezzel a mulatozásnak is befejeződött.

Virtuskodás.

JÁKÓHALMA. Virágos kedvében volt a napokban Csolán Gergely. Ilyen állapotban annyira összebarátkozott az anyaföld porával, hogy elfeküdt abban és mélyen elaludt. Így találták őt Szabó Ferenc, László M. Péter és Szabó K. István. Ezt nem nézhették ők, miert is megfogták lábánál fogva és végighurcolták az utcán, majd az utca végén rárohantak és alaposan elverték. Most súlyos betegten fekszik lakásán.

Asszonyt vernek.

JÁSZTELEK. Kiss M. Istvánné, szül. Soós Magdolna nem valami jó viszonyban élt Banya Adolf, Lojz, Viktor, Ernő és Miklós odaváló lakosokkal. Ez abból is meglátszik, hogy a napokban kilesték őt, rárohantak, megverték és ruháját leszakították á lá Beleznay, és Ziska jól összebeszelt ezinkostársak és hogy is mondják csak ők: többszörös családapák. A tetteseket természetesen feljelentették az illetékes hatóságnál, hol mint közönséges utonállók és ortvtamádók, elveszik méltó büntetésüket.

Furesa módja a fizetésnek.

KAPUVÁR. Sopronmege. Részletfizetésre vett varrógépet Fejér József cipész a Singer-varrógép részvénytársaság csornai fiókjától. Minthogy azonban a részletet nem fizette pontosan, megjelent nála Szorbiczky Lajos, a fenti cég üzemvezetője Tőszegi Lajos gépjegyzékével a célból, hogy a varrógépet elvigyék a rossz fizető cipészétől. Az ilyenfajta üzletlebonlyítások nem szoktak sima megoldást nyerni. Jelen esetben is heves jelenetek játszódtak le. Végül tetlegességé fajult az ügy. A cipész a kezéigébe akadt díkicséssel súlyos sebet ejtett Szorbiczky kezén.

Gyilkosság.

MESZLÉN. Sopronmege. A Csepreg felé vezető uton egy felismerhetelenségig eltorzított holttestet találtak. Össze volt zuzva a halott feje rettenetesen. Jelentést tettek a csepregi szolgabírónál, aki kiszállt a gyilkosság színhelyére. Itt megállapították, hogy egy csepregi kanász a halott. — Ugy látászik, kieszalt valaki az erdőbe és ott agyonverte. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a rejtélyes bűntény kiderítésére céljából. A meszlén határban elfogtak három dísznőhajesárt, a kiknek véres volt a ruhájuk s akiket azzal gyanúsítanak, hogy ők ölték meg a csepregi kanászt.

Birkóznak a rendőrök.

PÁPA. A városi tanács szerződtette Katulakur Vladimir birkózómestert, hogy a városi rendőröket a birkózási mesterségében a dsu-dsicsu-rendszer titkaiba bevassza. A neve után itélve, holgár vagy orosz birkózómester az országának számos rendőrlégénységét nagy sikerrel oktatta már. Kitűnő bizonyítványai vannak Arad, Temesvár, Szeged s ahonnan Pápára jött, Szombathely város hatóságától. Abban nincs kételkedés, hogy a pápai rendőrséget is sikerrel meg fogja tanítani arra, hogyan kell verontás nélkül rendet csinálni. Hála egyébként a pápai békes erkölcsöknek, eddig sem igen volt szükség a rendőrség vérontó beavatkozására. De azért ám birkóznak a rendőrök, és emelkedjenek európai színvonalra.

A hálátlan automatá.

PÉCS. Az ügyészségnél tiltott szerencsejáték miatt feljelentették Zsolnay Miklóst, a kiállítás volt elnökét, dr. Günther Mihály kiállítási titkárt és egy angol gyáros, kiket a járásbírósg el is ítél 200 korona fű- és 100 korona mellékbüntetésre. A feltűnést keltő ügy elzölményei összefüggnek a nemrég bezárult kiállítás egyik furesa nevezettségével.

Egy angol gyáros ugyanis engedélyt kért Zsolnay Miklóstól, a kiállítás elnökétől, hogy a kiállítás területén amerikai totalizátorjáték-automatákat állíthasson fel. Zsolnay az engedélyt megadta és a totalizátor vígan működni kezdett. Működése abból állott, hogy a község beledobott az automatába 20—20 fillért és az automata egy előre meg nem határozható időben kidobta az egész addig egybegyűlt őrszeget, bizonyos százalék levonásával. Ez az összeg aztán azt illette, aki éppen akkor dobta be a maga 20 fillérjét, amikor az automata a kvótát fizette.

Többen megfigyelték az automata működését és rájöttek, hogy az megközelítőleg sem dobja ki azt az összeget, ami a játékosok 20 filléréből beane összegyűlt, hanem annak csak egy csekély részét. Amikor kellő bizonyítékokkal rendelkeztek, feljelentést tettek az ügyészségnél a csaló automaták és

azok ellen, akik az automaták üzembe hozatalát és felállítását eszközölték, illetve arra az engedélyt megadták.

A járásbírósg előtt a feljelentők beigazolták, hogy Zsolnay Miklós, dr. Günther és az angol gyáros azok, akik a tiltott szerencsejátékot meghonosították és ez alapon el is ítelték őket. A bíróság egyben elrendelte az automaták elkobzását, ami nagy község jelenlétében meg is történt. Összesen kilenc darab, egyenkint 2000 korona értékű automatát koboztak el nem kis számúre azoknak, akiknek pénzét a csaló automata elszedte. Hálátlan egy másina. Büntetéssel sújtatta a vendéglátó gazdáját.

Mit akar Darányi?

SOPRON. Darányi Ignác földmivélségi miniszter, akit szűkebb körben a „nép atyjá"-nak neveznek, minap leiratot intézett Sopronmege alispánjához, amelyben utasítja, hogy a vármegye területén levő gazdasági cselédek összeírásakor egy külön íven lajstromozandók életkor szerint is. Erre lajstrosége azért van a miniszternek, mert az országos gazdasági munkás- és cselédpártár működési körének kiterjesztésével kíván foglalkozni.

Czigányok gyermeket rabolnak.

SZEKSZÁRD. Tolna vármegye területéről egész karaván cigány akart Oroszországba vándorolni, mivel a dános viéreggész óta a csendőrség folytonosan a nyomukban van. El is jutott egy 56 főből álló karaván az ország határáig, ahol aztán a máramarosi csendőrség megmotazte őket és mind egyiket igazolásra szólította fel. Ekkor kitűnt, hogy a karavánban két lopott fehérbőrű gyermek is van és azok kívül több rablás és gyilkosság is terhelte őket. A karavánt a csendőrség Tolna vármegye székhelyére, ide Szekszárdra kísérte.

Bejelentett öngyilkosság.

SZOMBATHELY. Szedlicsek Anna cselédlélynak katonasághoz vonult be a kedvese. A léányzó utána kíváncsított. El is ment Pozsonyba a kedvese után és ott vállalt szolgálatot. A kis gyermeke Szombathelyen maradt egyik rokonánál. De hát a gyermek megbetegedett és Szedlicsek Annának a szíve fáj a gyerek miatt. A bakagerek ellenben kijelentette a panaszkozó kedves előtt, hogy ő szeretné, ha meghalna a gyerek, sőt azt is, ha szeretőjétől megszabadulhatna. A léány elkeseredett nagyon és megírta a szombathelyi rendőrségnek, hogy ilyen körülmények között kénytelen „alesikkasztani" életét. Kérte a rendőrséget, hogy gyermekét helyezték el a gyermekmenhelyben, pénzt is küldött a gyermek számára, mert — ugymond — mire ez a levél ideér, ugy se lesz már anyja se a gyermeknek, mert ő a halálba menekül ebből a világból. A rendőrség ártírt a pozsonyi hatóságához és tudakozódott: hogyan áll Szedlicsek Anna élete fonala, s aztán a válasz alapján fog intézkedni a kis árva gyerek sorsáról.

Megkeresztelt utca.

UNGVÁR. Még a mult évben Rákóczi és bujdosó társainak hmvai hazahozatala alkalmával az ungvári Nagy-utczát Rákóczi-utczára keresztel-

te a város képviselőtestülete. Ennek jeléül a város házán el is helyezte az új jelzőtáblát. Ezzel aztán vége! De hogy a többi épületekre mikor kerül a Rákóczi nevet hirdető tábla? — Ezt bizony mi is szeretnők tudni.

C S E R N O V A.

Véres zendülés egy tót faluban.

Kábelüregöny alapján már két hét előtt vezércikkben megemlékeztünk arról a véres zendülésről, amelyet Hlinka emberei Csernován rögtönöztek.

A budapesti lapok a dolgról október 29-iki kelettel a következőket jelentik: Azokat a lelketlen politikai ügynököket, akik a hiszékeny, önállóság híján levő szegény tót népet évek óta örvöngő fanatizmussal igazgatják, talán kijőzanítja a tegnapi vérfürdő, amelyet egy lipótmegei községben provokált az elvakult tömeg zendülése. Hlinkának, az ismert pánszláv agitátornak szülőhelyén, a Rózsahegyzhez tartozó Csernova faluban játszódtott le a véres vasárnapi zendülés, amely tízenkét embernek az életébe került, tizenötöt pedig egész életére nyomorékká tett. A zendülőknek tulajdonképpen semmi okuk sem

THE STAR ★ BOOK BINDING CO.
Alesvárosi üzlet: 153 East 4 street
Felsővárosi üzlet: 220 East 109 street
NEW YORK.
Elvállal minden e szakmába vágó munkát.
— J U T Á N Y O S A R A K. —

ELADÓ BIRTOK
MAGYARORSZÁGON Borsodmege Mezes és Martonyi községek határában fekvő KAROLA neví major eladó. A szántóföld ezer ölenkint — a kaszáló rétet is beleszámítva — 400 korona. Bővebb felvilágosítást adhat MAJOROS JÁNOS
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

KLEIN ISIDOR
MAGYAR BANKHÁZA
101 HAWKINS AVENUE, RANKIN, Pa.
Legbiztosabban küld és kamatoztat pénzt. Legjobb hájokra ad el jegyeket. Pereket, szerződések, konzuli hitelsiteket, katona-ügyeket biztosan elintéz.

KAIL G. ÁRPÁD
BANK ÉS HAJÓJEGYZLETE
— Alapítottott 1890-ben. —
Közjegyzői iroda ugy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Fémküldés az ó-hazába hetenkint kétszer, a legpontosabban és legolcsóbban.
UNIONTOWN, PA. W. MAIN STREET.

EGYEDULI SZÉN ÉS FAKERESKEDŐ TRENTONBAN.
P. A. SPRACKLEN
356—358 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó és pontos kizsgálás.

RÁCSONYI AJÁNDEK AMERIKÁBÓL
Ha Magyarországon hagyott szeretteit karácsonyi ajándékkal akarja meglepni, rendeljen nálunk egy ilyen képbem mutatott, arannyal vastagon fúttott, 15 ékköves órat, melyet mi Magyarország bármely részébe elküldünk. Ár
SZÁLLÍTÁSSAL EGYÜTT 5 DOLLÁR, mely összeg a megrendeléskor beküldendő. Amerikai lakosok számára \$4.85. Rendeléskor csak EGY DOLLÁRT küldjön, a többi az átvételnél.
LEVELET IGY CZIMEZZE:
The American Novelty Co.,
95 Liberty St., New York City.

KNAUTH, NACHOD ÉS KÜHNE
PÉNZTALVÁNYOK, HITELEVELEK A VILÁG MINDEN RÉSZÉBE ÖRÖKSÉGEKET ÉS KÖVETELÉSEKET PONTOSAN BEHAJTANAK
15 WILLIAM STREET = = NEW YORK.

volt arra, hogy szembeszálljanak a fegyveres erővel, amelyet a rend fenntartása végett állított oda a megyei hatóság. A falu népe templomszentelésre készült. De a fanatizált tömeg ragaszkodott ahhoz, hogy a pánszláv üzemeltető állásától felfüggesztett Hlinka plébános helyettesek vissza a felavatás napjára. Az egyházmegyei főhatóság természetesen nem engedett a presztízsi követeléseinek, hanem a pánszláv üzemeltetőt a felavatás napjára. Párty püspök is elküldötte megbízottját, Kurinszky kanonokot, aki azonban — nehogy megjelenése fölösleges izgatottságot keltsen — lemondott az utazásáról. A környék papsága azonban a szolgabíróval egyetemben megjelent a közszépségen s az a pusztán, hogy a pánszláv nem állt Hlinka pártjára s nem halasztotta el a felszentelési ünnepséget, oly elvakult dühre gerjesztette a lakosságot, hogy a vendégeket kövelekkel, fejszévekkel támadta meg és ellenszegült a kirendelt csendőrségnek is. A csendőrség végül fegyverrel nyúlt és tizenkét embert agyonlőtt és tizenötöt megsebesített.

A vérengzés részleteiről a következőket jelentik:

Csernova községben tegnapra tüztek ki a katolikus templom beszentelését. E célból Padulik lipkófalvai esperes és Fischer rózsahegy plébános helyettes a hatóság embereivel és 15 csendőrrel kocsonk Csernovára hajtottak. A csendőrséget azért vitték magukkal, mert arról értesültek, hogy a től lakosság a beszentelést azért akarja megakadályozni, mert azt Hlinka katolikus pappal akarja végeztetni. Hlinkát pánszláv igazgatói állásától a közelmúltban felfüggesztették és elítélték, de a letartóztatás elől Morvaországba szökött, ahol népgyűléseken agít a magyarok ellen. A lakosság Hlinka igazgatásai folytán a templomban levő beszentelési eszközöket elvitte, a templom ajtaját bezárta és a kulcsokat magával vitte. Mikor az esperes kíséretével a község határára ért, a lakosság előlotta utjukat, közöngött zúdított a csendőrökre, dorongokkal és fejszékkel nekik ment és egy csendőrnök fejét bezúzta, többeket megsebesített. A csendőrség kénytelen volt fegyverét használni. Több halott és sebesült van, akiknek számáról különböző verziók keringenek. A rend helyreállítására Kassáról és Lőcséről katonaságot rendeltek ki.

A templomra Hlinka gyűjtötte össze a szükséges pénzüsszeget és a csernovaiak esküvel akarták a templomot felszenteltetni és azzal fenyegettek, ha mással akarják azt felszenteltetni, akkor vér fog folyni. A rend fenntartására 16 csendőr vonult ki. A csendőrök látása a már amúgy is izgatott tömeget még jobban felizgatta, úgy hogy hangos szitkokban és piszkolódásokban tört ki és bántalmazni kezdte a csendőröket és majdnem fegyverhasználatra került a sor, de a csendőrök és az ottani tanító tapintatos eljárására nagynehezen csillapodni kezdett. Kilenz óra felé érkezett a helyszínre Pereszélyi Zoltán, Pazurik Márton esperes, Fischer és Kalocsai plébánosok két kocsin. A nép a kocsi elöl elállta az utat és nem akarta beeresztetni őket a faluba. Megrohanták a kocsiakat és a lovakra leszárgatták a szerszámokat és a lovakat le akarták szurni. A csendőrök szét akarták őket kergetni, ezek azonban a csendőrök kezéből a szuronyt akarták kicsavarni. A csendőrök ekkor a levegőbe lötték, mire a tömeg egy kissé visszahúzódott. Egy Uhrina nevű legény, aki most tért haza a katonaságtól, azt kiáltotta:

— Ne féljétek, ezek csak vaktöltéssel lőnek!

Erre nagy darab köveket kapkodtak fel és a két kocsi és a csendőröket dobálni kezdték, azután botokkal rohantak rájuk. A csendőrség most sortűzre adott. Pereszélyi szolgabíró visszahajtott Rózsahegyre és katonai karhatalmat kért. Kérelmére 46 honvédet küldtek a helyszínre, akiknek segítségével sikerült azután a tömeget szétkergetni. A csendőrség lövése következtében tizen meghaltak, köztük Uhrina, aki izgatta a tömeget. Sulyo-

san megsebesült három leány és tizenketten könnyebben sebesültek meg. A hangulat oly izgatott volt, hogy további zavargásoktól tartottak és ezér Lőcséről egy század katonaság kirendelését kérték. A csendőrök közül megsebesült Sámuel csendőrszervezőt, akit doronggal ütöttek fejbe és Fischer plébános, kit fején talált egy nagy kő. A népet Hlinka izgatta fel és már rég mondogatta, hogy ha ő akarja, sok vér fog folyni. Hlinka Prágába szökött, hogy őt ne vádolhassák izgatással.

A Lőcsői törvényszéki bíró és törvényszéki orvos ma délután kezdi meg a vizsgálatot. A boncolást délután fogják megtartani. Pereszélyi szolgabíró úgy nyilatkozott, hogy tüzet csak az utolsó pillanatban, végszükségben vezényelt, midőn homlokát két kő érte és élete vesélyben forgott. Lőcséről 400 közös gyalogos és Rózsahegyől 100 honvéd érkezett a faluba.

A csernovai vérengzésnek eddig tizenkét halottja van, névszerint: Jancsi Pál 45 éves, Policka Mihály 40 éves, Demkó Katalin, Lejko Antónia, Lejko József, Uhrina András 24 éves, Faga Rózsika 18 éves, Demkó József, Hlinka József, Janecsek Ignác, özv. Debnár Katalin és Otička Károly. Súlyosan sérült állapotban kórházba szállítottak: Lajcsiák József, Kabacska Katalin, Szmeeska András, Urbán Anna, Sulik Kucsera András, Bopkó Milár Antónia, Cibulka Mária, Remen György, Fula József, Demkó Babin Terézia, Sulik Jakab és Urbán Csernek János.

ERDŐK LÁNGOKBAN.

Az utolsó idők nagy szárazsága félelmetesen felszaporította a magyaránny tűzveszedelemeket. Falvak pusztulnak el, s egyre-másra nagy erdőtüzeket jelentenek.

Most Szatmárnémetiből jön, hogy a Klein Vilmos és társai tulajdonában levő avasfelsőlalsi erdőben tűz támadt, s az erdő hatszáz holdnyi területen lángokban áll, s nagy a veszedelem a szatmári háromezer holdas erdőnek is, az is kigyuladt már. Az égő erdőből falkaszámúra menekülnek a farkasok és a szarvasok. A kár óriási, az oltáshoz katonai segítséget kértek. Valószínűleg gyújtogatásból eredt a tűz.

Fenyőháza az erdő még mindig lángol. Az egész környék önfeláldozóan vesz részt az oltásban. Itt is hatalmas a kár.

Háromszék megyében két hét óta napirenden vannak az erdőtüzek.

Zabola nagyközség Zernye nevű erdejé tiz nap óta ég. Altorja, Feltorja, Futásfalva és Szentkereszt községek erdősegei szintén napok óta pusztulnak a lángoktól. A tűz gyújtogatásból ered, de a tetteseket nem sikerült kipihatólni.

PETŐFI HÁZ.

A magyar olvasóközönség izléséről.

A „Magyar Hírlap”-ban olvassuk a következőket:

A napilapokban elszórtan hírek jelennek meg egy házról, amelyvel néhány hét múlva gazdagabb lesz Budapest. Hát hiszen ebben a szegény, indergés városban az is esemény, ha egy új ház épül, de ez a ház, ez a legújabb ház nagyobb, jelentősebb esemény, mintha ezertornyú királyi vár épülne.

Fejedelem az, aki ebbe a házba bevonul. Nagyobb, mint az országoló királyok, az Isten kegyelméből való, hatalmasabb, mint a milliók urai, mert a ki e házba bevonul, az a költészet fejedelme: Petőfi Sándor.

A napilapok újdonságrovatóiban időközönként egy-egy apró betűvel szedett, szürke betű jelű, hogy mi történik a legközelebb megnyíló Petőfi-Ház körül. Ezek a hírek elvesznek a szennyezett öregbetűs közleményei közt, a szem végigcsiklik felettük, talán alig akad valaki, aki el is olvassa!

Olyan szomorúak ezek az apróbetűs hírek. A nagyhangú, lármás, kiabáló események között szinte felszegen, gyámlatolva húzódnak meg, mint a megtört, akiknek csak kegyelemből szorítanak egy kis helyet. Mert hiszen, Uram Isten, kiket érdekelhet az, hogy egy ház, egy szürke ház épül itt Budapesten s ez a ház nem is valami kegyelmes uré, vagy talán éppen valamely fővárosi bizottsági tagé, hanem csupán egy holt költő. Ugyan kit érdekelt ez? És amíg az újságok a legutolsó kis képviselőcske ki, vagy belépéséről, politikai véleményéről komoly hangon hosszú közleményeket eresztenek világá, amíg a cselédleány-szerelem, amelyek vitriollal, vagy marólgággal végződnek, hasábos tudósításokat foglalnak le, addig Petőfi Sándor készülő házának dolgairól apró, kis, megtört híres-kék jelennek meg a lapok legeladogtatóbb helyein. Ha ugyan egyáltalán megjelennek.

Hát ez bizony így van. Se sorok írja, mint újságíró, levonja magára nézve is a konzekvenciát és erősen röstelkedik. De sietve megállít egyet. Az újságok nem egyedül, sőt talán egyáltalán nem is hibásak. Hibás első sorban és főként a közönség. Az a közönség, amely félredobná a lapot, ha az a Petőfi költészet iránti lelkes szeretettel egy tárgyalná a Petőfi-ház dolgát, mint valamely rendkívüli, nagy, kiemelkedő eseményt. A közönség idegze megki-vánja ma az izgalmas eseményeket, az ugynevezett szenzációkat, a botrányt, — ez, ez kell ma a népnek.

Volt egy napilapunk tiz és egynehány év előtt. Vadnay Károly szerkesztette és „Fővárosi Lapok” volt a címe. Az irodalmat szolgálta. Megbukott. Mert jött a szenzációk forogtete és végigsöpört az ilyen ideális lapszerkesztésen. Pedig mindezek dacára az újságok jobbák a közönségüknél. Az újságok irodalmat is adnak, lekötik maguknak a java irókat, lelkesednek a szépirodalomért, művészetekért, tudományokért. Jobban, igazabban, mint maga a közönség, amelynek irnak. Hanem persze ez a lelkesedés nem mehet el egész az öngyilkosságig.

Szükség volt ezekre a szomorú megállapításokra, hogy érthető legyen, miért nem árulnak el az újságok nagyobb érzékenységet a legközelebb meg-

nyíló Petőfi-Ház kétségtelenül nagy szenzációjával szemben. Pedig újjongani kellene miatta, lelkesen méltatni jelentőségét, az egész társadalomnak lázasan készülődnie a felavatás nagy ünnepnapjára. Ah, milyen magamegtiszteltetése volna ez a magyar társadalomnak, ha Petőfi zsenijéhez méltóan tudna most ünnepelni. Hiszen nagy nemzeti ünnepnap lesz az, vagy mi? Amikor a szilaj, tüzes, temperamentumos magyar faj leglángolóbb zsenije a maga szélesvilágával bevonulna a kegyeletes emlékezés, meghódolás pantheonjába....

A közel jövőben megnyílik a Petőfi Háza. Készülünk lelkesen a nagy ünnepre, legyen az minél szébb, impozánsabb, legyen az méltó Petőfihez, mert csak így lehetünk mi is méltók a legújabb pesti ház lakóinak diadalmas szelleméhez...

THE AMERICAN NOVELTY CO. Felhívjuk olvasóinknak figyelmét az „American Novelty Co.” két hirdetésére. Ha Magyarországon lakó szeretteiket meg akarják valamivel lepni, forduljanak oda.

KÖZVETLEN CSOMAGSZÁLLÍTÁS AZ Ó-HAZÁBA.

HONFITÁRSAIM ÉS AZ Ó-HAZÁBAN MARADT HOZZÁTARTOZÓIK ÉRDEKÉBEN KÖZVETLEN EXPRESSZ CSOMAGSZÁLLÍTÁSI OSZTÁLYT SZERVEZTEM, AMELY A LEGKISEBB SÜLYŰ CSOMAGOT IS A LEGGYORSABBAN, A LEGOLCSÓBB DIJTÉTELEK MELLETT SZÁLLITJA AMERIKA BÄRMELY VÄROSÄBÖL AZ Ó-HAZA BÄRMELY HELYSÉGBÉRE.

A KÖZELGÖ KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI ÜNNEPEK ALKALMÄBÖL AJÄNLOM EZEN OSZTÄLYOMAT HONFITÄRSAIM SZIVES FIGYELMÉBE!

DIJTÉTELEK VÉGETT SZIVESKEDJENEK KÖZVETLEN HOZZÄM FORDULNI.

ÄLLANDÓ ÜGYFELEIM PÉNZKÜLDEMÉNYEIT BÄRMILYEN MAGASSÄGBAN

KÉT NAP ALATT KÉZBESÍTEM

AZ Ó-HAZÁBAN CEKÉLY 68 CENT LEFIZETÉSE ELLENÉBEN.

IRJÁNAK PROSPEKTUSÉRT ÉS MEGRENDELÖ LEVÉLÉRT. **DIJMENTESEN KÜLDÖM!**

LÄNG JÖZSEF

a „NEMZETKÖZI UTAZÁSI IRODA ÉS PÉNZVÄLTÖ TÄRSASÄG” igazgatója.

1496 SECOND AVENUE, Cor., 78th STREET, NEW YORK, N. Y.

JUBILEUM

A YORKVILLEI MAGYAR TÄRSÄS ÉS BETEGSÉGVÄZLÖ EGYLET 1907. november hó 24-én, vasárnap esti 8 órakor a LABOR TEMPLE dísztermében — 247 East, 84-ik utca — az egylet női osztályának tisztes fennállása alkalmából színelőadással egybekötött fényes táncvigalmat rendez. Színtre kerül:

A DOKTOR UR

Böhszát 3 felvonásban. Irta: MOLNÄR FERENCZ.

A darabot KARDOS DEZSÖ rendezi, aki egyuttal Puzsér szerepét fogja játszani. Ez alakításával a régi magyar egyetlent is skert aratott. Tügelö: DEUTSCH MÖR. A főszerpek Läng Adél, Haris Hermina, Molnár Janka, Gross Mariska urhölygek és Révész Ede, Gruenberger Soma, Gerö Károly, Ehrlich L. A. urak kezeiben vannak. A bizottság a helybeli és környékbeli magyarságnak kellemes estélyt helyez kilátásba.

A PERTH AMBOYI DAL ÉS MÜKEDVELÖ KÖR

Fennállásának ötödik évfordulójára november 21-én esti 8 órakor a Gaddeck Hall-ban színelőadással egybekötött mulatságot rendez, amelyet megelőz Ünnepi beszéd, tartja főt. Perényi László plébános, a kör díszelnöke.

A kör története, felolvasás Böggözy Gyula.

Ezt követi a színelőadás. Előadásra kerül:

VIRÁGFÄKÄDÄS

Vigjáték egy felvonásban. Irta: Muray Károly.

Kovács Péter Vass János ur Ödön unokácsesse..... Hajzer Ignätz ur Mártha neje Papp Jánosné urnó Richter M. ur Nell unokahuga..... Dakó Juliska k. a. Kati cseléd Sirman Károlyné urnó Történik egy vidéki városban. Idő jelenkor.

OLVASÓINKHOZ. BENCZE JÄNOS UR

Dr. Pölya László ur belépett lapunk munkatársai sorába. Mint ilyen, előfizetési és hirdetési díjak felvehet és nyugtázhat. Ajánljuk öt honfitársaink figyelmébe és pártfogásába.

MAGYAR FONOGRÄF ÜZLET

280 BOWERY, NEW YORK City.

Nagy és dus raktára a legjobb és legújabb éneklö gépeknek.

A LEGKIVÄLÖBB ÉS LEGVÄLTÖZATOSABB MAGYAR DALOKKAL.

— Egy gép ára 3 dollár 50 centtől felfel. — Magyar dalok darabja 35 cent. — MEGBIZHATÖ MAGYAR ÜZLET. — Magyar levelekre magyarul válaszolnak.

ENT RPRISE LIGHT CO.,

280 BOWERY, — NEW YORK CITY.

THE ORIENTAL BANK

182—184 BROADWAY, fiök a Bowery és Grand st. sarkán, NEW YORK

TÖKE és FELESLEG \$1,850,000

R. W. Jones, Jr. elnök, Nelson G. Ayres, első alelnök, Ludvig Nissen, Erskine Hewitt, Charles J. Day alelnökök, R. B. Estabrook, helyettes pénztáros, Geo. W. Adams, pénztáros, Leopold Friedrich, a külföldi osztály vezetője.

SZIVÉLYESEN MEGHIVJUK ÜZLETI ÖSSZERKÖTÖTÉSRE KÜLFÖLDI PÉNZEKET VESZÜNK ÉS ELADUNK UTAZÖK SZÄMÄRA HITELLEVELEKET FÖLYÖSITUNK IMPORTÄLÖ KERESKEDÖKNEK ÜZLETIHITEL BIZTOSITUNK — VESZÜNK ÉS ELADUNK — MAGYAR ÉS OSZTRÄK ÉRTÉKPÄPIROKAT

UJ GAZDA! UJ REND!

— Elsöröndü magyar szakácsné —

PITTSBURGBAN

az egyetlen szépen berendezett magyar ÉTTEREM és KÄVÉHÄZ a **LITTLE HUNGARY**

ahol izletes ételekre, figyelmes kiszolgálásra talál.

EBÉD ÉS VÄCSÖRA ALATT — KITÜNÖ ZENE —

911 FIFTH AVENUE

VAJDA IGNÄCZ, tulajdonos.

Jos. Pokorny

227 AVE. A. NEW YORK.

Hazal czimbalmok, czitarrák s más hangszerek, köztük s zeneiskolák minden hangszerhez, nemkülönben hazal órák és ékszerék, könyvek, tájéktárak stb. Üzletemben kaphatók.

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

HUNFALVY HUGÓ

Hites ügyvéd és jogtanácsos, — közjegyzői hivatal. —

Iroda a főpostával szemben.

231 BROADWAY New York City.

THE RONAY CO.,

1310 FIFTH AVENUE, PITTSBURG, PA.

ajánlja honfitársai szives támogatásába pompásan berendezett üzletét, amelyben importált árúk a legjobb minőségben, kitünö olvasmányok, remek kiállítású és minden vallásfekezettiek számára írt Imádságos könyvek, Irodaszerek, Irószeközök, jófajta hazal dohány és szivarok, arany és ezüst ékszerék, valódi tájékt és selmeczzi pipák, száraz, szegecs paprika, lipdöi turó, tiszavilajki bájszpedró, stb., a legutányosabb árban kaphatók.

KRAJNYÄK JÄNOS

Cleveland, O., 2755 East 79th street alatti legmodernebbül berendezett szalonját ajánlja honfitársai pártfogásába. Kitünö whiskey, törköly, nemkülönben mindig friss hordó és üveg sör, tüzes magyar borok, finom samatu szivarok, billiárd, stb. Ällanak a közönség rendelkezésére.

(Hu — Deho meg az a Éjtélkor a a zsingett Husszein égheszállá — És a — Az a jelképezi. — Mi l — Karo vagdalják És esak vetkezett. rémes áló elé. Ezek m feje való jobb kez mindegyik kodik, ho szint a m És ezek A litánia erősödik, handör megérinté jét. Ezek m Némely patakban a rajta le ve égnek esként le meg. Éva be mellére b — Bajz aggodalm — Iszo — Mor hon. Né Hunyd b Éva m szemét? — Hát És bár végig az Gergely gyermek sít. Né kább az az embe És ilyen több mi nul! Eközbe az utca az, hogy nan erős És öt A fák ember sz Az eg aga volt röpitett A más A mult zal köze hogy az — Ma megrezza — Ne lád. — reggel, gimesöng rem mi Mikor a dom, ki — Én — Re De nem talán ron, de t vezették A Tas volt a lomház rült, ha tuli élet Lehal földögél gáltak égen já ták, hog Lánca a tömér tánnak totta m alább a A ké má, s a tona ör meg sol A hely potroho

Egri Csillagok.

REGÉNY ÖT RÉSZBEN.

Irta: Gárdonyi Géza.

(Huszonhatodik folytatás.)

— Dehogy ölik. Az a két galamb meg az a gyermek, az mind csak jelkép.

— A két galamb lábáról levágják a zsinort. A két galamb Hasszán és Husszein lelke. Nagy ordítás kíséri az égheszállásukat.

— És a gyermek?

— Az az árván maradt perzsa népet jelképezi.

— Mi következnek még?

— Kardos emberek, akik a fejüket vagdalják.

— És csakugyan egy véres menet következett, egy kép, aminőt csak pokolrémes álom fordíthat az ember szemé elé.

Ezek már felfértek a várnak. A fejé valamennyinek leborotváva. A jobb kezükben handsár. Balkézelt mindegyik a másikkal az övébe ragaszkodik, hogy részint magát tartsa, részint a mellette levő társát.

— És ezek is oldalt lépkedve haladnak. A lániaszerü ének itt már üvöltéssé erősödik, és az énekesorok végén minden handsár megvillan a fáklványfényén, és megérinti mindenki a saját kopasz fejét.

Ezek már fűdenek a vérben. Némelyeknek az orra és füle mellett patakban csurog a vér, és pirosra festi a rajta levő lepedőt. A fáklvány szerzve égnek a szellő fuvásától, s olykor esiként hull a szákra a véres fejekre.

— És a levegőt a vér párája nehezíti meg.

Éva behunyta a szemét, és Gergely mellére borult.

— Bajod van? — kérdezte Gergely aggódalmasan.

— Iszonyodom, — felelte Éva.

— Mondtam, ugy-e, hogy maradj ott-hon. Nem nőnek való az ilyen ut. Hunyd be a szemedet báránykám!

Éva megrázta a fejét és kinyitotta a szemét:

— Hát csak azért is nézem!

— És hár sápadtan, de keményen nézte végig az iszonyu menetet.

Gergely nyugodtabb volt. Ő már gyermekkorában megszokta a vér látását. Nem fájt az valami nagyon. Inkább az itt a megdöbbentés, hogy ezek az emberek nem sajnálják a vérüket.

— És ilyen emberek ellen küzd a magyar több mint száz esztendeje szakadatlanul!

Eközben átpillant a véres tömegen az utca túlsó felére. Milyen különös az, hogy az ember megérzi, ha valahonnan erősen nézik!

— És őt nézte valaki.

A fáklvány fényénél látta, hogy két ember szeme mered réa.

— Az egyik egy örmény, a hollőfeketé aga volt az, akinek a katonáit a levegőbe röpítette.

A másik Jumurdásák.

XXII.

A múlt esztendő nyarán egy reggel az azzal köszöntötte Maylád Török Bálintot, hogy az éjjelel új rabok érkeztek.

— Magyarok? — kérdezte Bálint megrezzenve.

— Nem tudom még, — felelte Maylád. — Csak annyit hallottam, hogy reggel, mikor kinyitották a kaput, végigsörgött a lánca az udvaron. Ismerem minden rabnak a láncza hangját. Mikor az ágyamban fekszem, mindig tudom, ki megy el az ajtóm előtt.

— Én is.

— Reggel új láncaesörgést hallottam. De nem egy ember jött. Kettő, három, talán négy is. Végimenték az udvaron, de talán csak nem a Tas-esukuruba vezették őket!

A Tas-esukuru harlangféle börtön volt a Héttoronyban. Az volt a siralomház a vértorony alján. Aki odakerült, hamar megismerkedett a földöntuli élet titkaival.

Leballagtak a kertbe, ahol rendszeren üldögelni szoktak. De most nem vizsgálták sem a bokrok növéstét, sem az égen járó felhőket. Nyugtalanul várták, hogy az új rabokat láthassák.

Lánca már nem volt a lábukon. Az a tömérék arany, amit Töröknek a szultánnak és a basáknak küldött, nem nyitotta meg a kaput, de megoldotta leg-alább a láncazót.

A két ember különben is öreg volt már, s a várat kétszázötven eszalados katoná orzite. Nem szökött még onnan meg soha senki.

A belső őrséget új váltotta fel. Egy potrohos bég jelent meg az udvaron,

hogy a távozónak parancsoljon.

— Három a malomba menjen, — mondotta a homlokát törülgetve.

— Mert mindig meleg őrte ezt a kövér embert.

— Három a malomba menjen és követ vágjatok.

— Megnevezte: ki legyen az a három. Aztán két alacsony emberkéhez fordult:

— Ti egy óra mulva visszajöttök. A fegyvertárt fogjátok kitakarítani.

Török Bálint alig várta, hogy a bég végezzen. Eléje sétált és megszólította:

— Jó reggelt, Veli bég! Hogy aludtál?

— Elég rosszul, — felelte a török. — Ma reggel korán felzavartak, három új rab jött Magyarországból.

— Csak nem a barátot hozták ide?

— Nem barát. Valami erőszakos ur ez. De nem is ur tán, hanem koldus. Inge sínes becsületes. Azt írják, hogy megrabolta a budai basát. Vele hozták a két fiát is.

— Mi a neve?

— Én bizony felírtam, de nem tudom. Nektek mind olyan különös nevetek van, hogy az ördög sem tudja észben tartani.

Azzal anélkül, hogy köszönt volna, megfordult és valószínűleg egyenesen az ágyába sétált vissza.

Bálint ur megzavarodva ült le Maylád mellé.

— Megrabolta a budai basát? — szölet eltűnődve. — Ki lehet ez?

— Koldus? — folytatta a tünődést Maylád. — Ha koldus volna, nem hozták volna ide.

— Akárki, — szölet Török Bálint, — az első dolgom lesz, hogy ruhát adok neki.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

Végre dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Egész délelőtt tünődtek, töprenkedtek, elsorolván vagy ezer magyarországi és erdélyi nevet, de egyikben se tudtak megállapodni.

— Vége dében megjelent az új rab, a közös asztalnál, amelyre a belső udvar árnyékos felén terítették.

Néztek mind a ketten. Nem ismerik. Látják rajta, hogy alacsony, kis ösz, barna ember, s felében kopasz is. Magyar vászonruhába volt öltözve, s rongyos. Mellette két ifju. Husz-huszonöt évesek. Látszik a vonásaikon, hogy testvérek, s hogy az öregek a fiaik.

Végére is megunták a szoba négy falát, s Bálint ur egy napon így szölet: — Ne menjünk-e le a kertbe? — Ott van a haramia. — Hátha nincs is ottan? — De hátha ott van. — Ha ott van, ne szóljunk hozzá. Csak annyi a jogunk ott sétálni, mint neki.

— Csakannyi. — Még több is. Mióta vagyunk mi rabok? Hiszen az csak két hete jött. És lementek a kertbe.

Egy perzsa herceg volt ottan, az is régóta rab, mint ők, meg egy másik ázsiai fejedelelem, aki szinte megpenészedett már itt búbánatában, meg az unalomban. Ezek sakkoztak. Reggeltől estig sakkoztak esztendőket óta, és soha nem szölet egymáshoz semmit.

Bálinték egy ismerték már a két sakkozót, mint akár a márványkaput, a mely a vértorony és az aranytorony között fal gyanánt szölgál; vagy akár azt az óriás termetű völn kurd méltóságot, aki a császár szídsásért a mázsás bilincset viselte, s a vas terhetől lankadatan ült vagy feküdt egész nap a Vértorony rácos tömlöczében. Csak a szem fordult arra, amerre a rabok sétáltak a bokrok között.

Hát a sakkozókra nem is néztek volna, hanem hogy új alak ült mögöttük, és nézte a játékaikat, ez feltűnt nekik.

— Ki a manó lehet ez a sárgakaftános kis vén ember? — A lépésekre megfordult.

Mórét völet. Felkelt és otthagya a sakkozókat. Arcazáról eltűnt már az a bágyadság, amely az első napon szinte betegnek mutatta. Apró fekete szem élenken pislogott, s a járása is erős volt már, szinte fiatalos.

Elébe ment a két főrnak, és kihívó hangon szölet:

— Miért gyűlöltök engem? Mivel vagytok ti különbek, mint én? Gazdagabbak vagytok? Itt nem gazdag senki. Nemesebbek vagytok? Van olyan régi a nemességem, mint akármelyiteké.

— Rabló voltál, — mordult rá Török Bálint.

— Hát ti nem voltatok rablók? Nem ott szereztétek-e a vagyonotokat, ahova a markotok elért? Nem harcoltatok-e egymás ellen is? Nem fordultatok-e hetvenhét-szer hol Zápolya felé, hol Ferdinánd felé? Annak a nótáját fűtyültétek, aki többet adott.

— Gyerünk innen, — szölet Maylád kipirosodva, — hagyjuk itt ezt az embert!

— Dehogy megyek, — felelte Török Bálint. — Egy embertől még nem hátrálok meg.

S lélt a padra. Nyugalmat nyomott a haragjárta, mert látta, hogy a kapu felé Veli bég jön egy török pappal, meg a két Mórét fiuval. A két fiu is török ruhába volt már öltözve, de a fejükön még nem volt turbán. Hajadon fövel jártak, mint az apjuk.

Maylád is lélt Török Bálint mellé. Mórét szétvetett lábbal, egyik kezét csipőre téve állott előttük, és tovább hetvenkedett:

— Én ott voltam abban a harezban, ahol Dózsa Györgyöt levették. Én voltam a mohácsi esatában, ahol huszonnégyezer magyar vére ömlött ki a házáért.

— Én is ott voltam, — szölet Maylád a mellére csapva.

— Hát ha ott voltál abban a vérkeresztésben, tudnod kellene, hogy akik onnan megmenekültek, testvéreikül becsülik egymást.

— Már engem pedig az ilyen országuti haramia nem fog ismerni testvéreik, — szölet a haragtól kivörösödve Maylád. — Én tudom, hogy miért rontották le a Palota várát.

— Az lehet, hogy tudod, de azt nem tudod, hogy Nánát miért rontottátok le? Azt nem tudod, hogy a budai basa lába előtt hasal az egész magyar nemzet, és én, Mórét László, én voltam az egyedüli, aki azt kiálltam neki: Eb ura kontyos! Évekig harcoltam az én kis csapatommal a török ellen. Nem Ferdinánd, se nem a magyar nemzet, hanem én, Mórét László, én vertem szét tavalys is az ő Belgrádbba menő seregét; én Mórét László, akit ti rablóknak és haramiának neveztek.

Szuszsantott, aztán az öklével hadonázva folytatta:

— Volt volna annyi pénzem, mint Maylád Istvánnak valaha, volt volna annyi birtokom, váram és csalédem, mint Török Bálintnak, vagy annyi katonám, mint annak, aki a koronát csak kékségül viseli, akkor ma Mórét László nevet a nemzet felszabadítójaként ünnepelelnék. De mert nem volt, beszölet a pogány Nánába, és földig leron-

totta a váramat az átkozott.

Veli bég odaérkezett az imámmal, és így szölet: — Nem tudom, miről vitafoztok, de Szelim szava az igaz, mert ő közelebb él az igazság forrásához, mint ti hitetlenek.

— Micsoda Szelimnek? — kérdezte Török Bálint.

— Szelimnek, — felelte Veli bég, — akit ezelőtt egnehány nappal Mórét Lászlónak neveztek a hitetlenek nyelvén.

Török Bálint keserűen felkaczagott: — Szelim! És ez prédikál nekünk a hazafiságról! Czoki pogány, az apád diésőségét!

Bizony megüti, ha Veli bég közibük nem ugrik.

— Hitetlen disznó! — bödült a bég Bálint urra. — Mindjárt lánczba veretek!

Bálint ur felkapta a fejét, mint az orron ütött paripa. A szeme fellángolt. Isten tudja, mi történik, ha Maylád el nem vonszolja onnan!

A bég megvetően nézett utánuk; bizonyára a zsebére is gondolt, hogy nem folytatta a Bálint ur szídsását. E helyett Mórétához fordult, és olyan hangosan, hogy amazok is hallják, így szölet: — A kegyelmes szultán örömmel értesült arról, hogy az igazhívők seregébe lépsz. Elküldte ezt a tiszteletreméltó papot, hogy megismerd a próféta világságát, kinek áldott a neve mindörökké.

— Gyerünk vissza a szobába, — mondotta Török Bálint. — Gyerünk vissza jó Maylád barátom. Azt hiszem, a hideg lel engem.

Néhány nap mulva kiszabadult a két Mórét-fiu. Valami tisztséget kapott mind a kettő Konstantinápolyban.

Bálinték nem szöletak többé vele, de azt sokszor hallották, hogy ő is sürgette a szabadságot.

Veli bég egyszer így felelt neki: — Jártnak az ügyekben megint a fényes portán. Megjött már Magyarországhoz a levél. A budai basa szépen lepingált, mondhatom. Azt írja többek között, hogy mikor Nánát ostromolták, pénzt szölet a törökök közé, hogy elvihess az irhád.

— És a fejét csóválva, nevetve folytatta: — Öreg, öreg, te nagy róka vagy!

A töröké volt már Szekesfejevár és Esztergom is. A szultán maga járt ide, hogy a Dunántulnak ezt a két bástyáját ledöntse. Csak mikor hazatért, télen értesült arról, hogy egy magyar ur a két fiával együtt áttért a Héttoronyban.

Magához hívatta Török Bálintot. — Vége valahára! — mondotta Bálint ur a hírtől megrázkodva.

Diszruhába öltözött. Ugyanabba a virágos kék atlaszba, amelyikben elfogták. Azóta se volt az a ruha rajta, de várta az Istentől, hogy még egyszer magára veheti. Csak a kard hiányzott az oldaláról.

Hintóban vitték. Mellette Veli bég ült. Mögöttük két láncazós őr lovagolt. Bekanyarodtak a szeráj kapuján, s a janicsár-udvaron át gyalog mentek a palotába.

Sok lépeső, de mind fehér márvány; sok délezeg testőr, de mind szölgá; nagy márványoszlopok, puha szönyvegek, aranyozások, a keleti művészet remeke lépten-nyomon. De Török Bálint mindebből nem látott mást, csak az előtte menő fehérfaftános szölgá hátaközepét, meg itt-ott egy vastag selyem-kárpittal beakasztott ajtót, amelyről azt gyanította, hogy a szultán aajtja.

Kis terembe vezették, ahol nem volt egyéb, csak egy szönyeg, s azon egy vánkos. A vánkos mellett meg óriás víz-medence, hasonlatos a budai templom sárgarézéből való keresztelő medencejéhez, csak hogy nem oszlop tartotta, hanem egy márványlap, s nem víz volt benne, hanem égő parázs.

Török Bálint ismerte már azt a butort. Mangálnak hívják. Az a kályha télen a török földön.

A szobában nem volt senki, csak a három ajtón a három szerecsen ajtónáll. Szoborként tartották a nagy, fényes alabárdot. Mellettük Veli bég.

Bálint az ablakra nézett. Lelátott a zölden hullámozó tengerre, s a tengeren túl Skutariba, mintha csak a budai palota ablakából nézne a Pest városára. Talán öt perczig állott így, mikor az ajtó kárpitját egy szerencsenkéz félre-

Hunga-Win-Gro A LEGKEDVESEBB KARÁCSONYI AJANDEK AZ ÓHAZÁBÓL. Az általunk direkt importált legkötünőbb magyar borok, pezsgőborok, szőlívörüm, cognac és likörök különféle fajából összeállított 12 eredeti íveget tartalmazó HUNGAWINGRO borsládák választék szerint \$7.50, \$10.50, \$12.50, \$15, \$18 és \$20 árkban megrendelhetők nálunk. Részletes prospektust szívesen küldünk. AMERICAN AGENCY FOR THE ASSOCIATED WINE-GROWERS AND EXPORTERS OF HUNGARY. LEOPOLD MOLNÁR, Pres. 41 Park Row, NEW YORK, City.

CAFÉ BRESLAU MAGYAR KÁVÉHAZ 188—190 második Avenue, New York a 12-ik utca sarkán. — Kiténő MAGYAR konyha. — Tulajdonosok: Rabbach és Schembeck.

AZ ÖREG BANYASZ neví száloda és vendéglő tulajdonosa ajánlják üzletüket honfitársaik szíves támogatására. A szállódban kényelmesen berendezett, szép, egészséges, tiszta szobák jutányos árban—a vendéglőben, mely éjjel-nappal nyitva, olcsón a legpompásabb magyar konyha. PROK JÓZSEF és DVORSZKY EDE, 512 SECOND AVENUE, PITTSBURG, PA.

VIOLET ARC-CREAM Májfolt, szepic ellen legjobb a világon. 1/6 arczbört ad. Ára 50 cent. GLADIATOR legjobb haj-és bajusznövesztő szer. Ára egy dollár. A pénz előleges beküldése mellett báhová megküldi a feltaláló: Dr. J. BACKY, 100 Public Square, Cleveland, O.

HA BAJBA JUTOTT, FORDULJON NAAR MANFRED békébíróhoz, 15 E. STATE STREET, TRENTON, N. J., aki tanácssal, segítségel látja el. MAGYAR, NEM, T, TÖT, LENGYEL stb. TOLMACS MINDIG KEZNEL.

A NAP A magyar utasigrás szönszöngája, Magyarországi legüggetlenebb és legtegyedtebb napilapja. Feltelős szerkesztője: Braun Sándor. Politikai fűmunkatársai: Bródy Sándor, Lengyel Zoltán és dr. Kálmár Antal. A NAP a 48-as eszmény legtegyedtebb katonája s a 67-es politika legtegyedtebb üldözöje. A NAP nemcsak a legkötünőbb lap, de a LEGOLCSÓBB IS. Előfizetés Amerika területére egész évre \$5.— Félévre \$3.— Negyedévre \$1.25 Mutatványszömköket készséggel küld: A NAP kiadóhivatala: Budapest, VIII. ker., Rökk Seilárd-u. 9. sz.

Fényképezési Műterem Ha ezen hirdetéset kívágja s behozza, minden tucztal kép után kap INGYEN egy életrajzságu képet. A legjobb felvételek. VAS-ERNAP IS NYITVA S. ROBINSON fényképezés 1716 Centre Avenue, PITTSBURG, Pa.

RIZSAK JÁNOS passaicai pénzküldő budapesti íródjaja IV., Sütö-utca 6. szám alatt van. Irodavezető: RIZSAK MIHALY.

RIZSAK JÁNOS, KÖZJEGYZŐ MAGYAR PÉNZKÜLDŐ és VÁLTÓINTÉZETE 127—2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ÓHAZÁBA. Az összes hajfótársulatok meghatalmazott képviselője. Mindennemű közjegyzői okiratok szakszerűen kiállítanak és konzulátusilag hitelesítetnek. Jogt, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. Reám bízott ügyekben pontosan és lelkiismeretesen járok el. Az utasokat személyesen elkísérem a hajóhoz. Utazásigaztást, felvilágosítást és tanácsot ingyen adok. FIOKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. PHILLIPSBURG, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

vonta. A következő pillanatban belépett a szultán.
Kisérlet sem előtte, sem utána, csak egy tizenhatéves, sovány szerecsen fiú, aki megállt az ör mellett az ajtónál.
(Folytatása következik.)

H. ELADNI
akarja Magyarországon fekvő vagyonát.
HA VÁSÁROLNI
akar földet Magyarországon, forduljon ezen címre:
John Majoros
402 So. Washington Ave., Scranton, Pa.

A HOLTAK KERTJE.
Irta: Bródy Miksa.

A műterem tetőablakain át halványkék sötéttség nézett le a két férfira, akik a piros ernyőjű lámpa fénye titokzatos palástként burkolt be. Csak a cigaretták ibolyaszínű füstje zavarta a borsötét színtelét. Olyan volt, mint a genybarázdák talakodtak volna bele egy végőrnél közé. Halkan beszélgettek, vontatottan, mint akiknek már kevés mondanivalójuk van.
A festő homloka ráncos volt, a haja kopott, a szeme fénytelen, a tekintete igénytelen. A harmincz esztendő, amelyet grengye teste végigvonszolt, nagyon is lesirt róla. Öreg volt már.
A másik — alig látszott keresztül a füstfelhőn, — sokkal fiatalabb volt még, teljesen színtelen és jelleg nélküli. Egy senki! Verseket írt, ezzel bocsátva meg magának, hogy semmihez sem értett a világon.
A festőnek eszébe jutott a festmény. Az egyetlen nagy alkotás, amelyet élelten megálmodott. Egyszerre fecsilogott a szeme és arcán a kék erek körül piros foltok izzottak ki.
— Mondja, — szólalt meg nagyon izgatottan, — irte már életében olyan verset, amely egy véletlen következtében az alkotás után elveszett?
A költő gondolkodott.
— Igen, — szólott aztán, — emlékszem. Az volt a címe: „Vörös virágok”. A havas bérce tetején titokzatos véresepek gyöngyöznék ki a kemény fehérségén... Szonett volt, de már nem jut eszembe, miért írtam. S amikor kész volt, hirtelen, nyom nélkül elveszett...

A festő eldobta a félig elégett cigarettát s nagyon élénk lett. Felugrott székeiről, fel s alá kezdett járni a szobában. Elmesélte a festmény történetét.
— Akkor Münchenben voltam. Tíz esztendővel fiatalabb, mint ma, és még éltek bennem az ezeréves emlékek. Akkor még keblemben soha át nem élt tragédiák játszódtak le, kimondhatatlan fájdalomakat éreztem, indokolatlan, de izzó gyönyörök tomboltak bennem. Ki tudja, hány száz ösom véreseppjei ke-ringtek még tisztán ereimben, az élet nem fakitotta még el őket s én emlékeztem ezeréves borzalmakra, ezeréves örömkökre.
— Dolgoztam. Olyan lázasan, mint huszéves ifjak szoktak. Arczépeket és tájképeket festettem. Fiatal energiával kerestem az igaz művészetet, a természetet — a valóság mélyén, — kerestem a tisztát, a folt nélküli, a szepet. Nem találtam meg.
Míntha a festék lett volna az átkom. Megöltem vele a természet lelkét. Pedig a legcsodásabb ragyogásban láttam meg a valóságot! A napfény szízs féhérsége szeméremetlenül bomlott szét ezer színre előttem, mintha várta volna, hogy keblére boruljak, hogy ott megéjtsen. Mihelyt a vászon előtt állottam, az eset alatt egymásután sorvadtak el a színek és kezem nyomán meghalt a varázs.
— Nem csüggedtem. Műtermemben halomszámra heverték alkotásaim, amelyeken a halál fakó izzadsága ült; tehetségtelen, szegényes alkotások. De bennem még dulakodtak az ezeréves mult soha meg nem történt legendái, a gyönyörű tragédiák, a hőstettek, a könyvek, amelyek további alkotásra készítettek.
— Egy napon bezárkóztam műtermemben. A természet, a valóság már nem kellett lelkemnek. Valamit álmodtam az éjszaka, csodásat, ragyogót és szomorúat. Egy tájképet, a holtak fekete kertjét, amelyre vérvörös hold sütött le. A halál barnásvörös, fűnélküli völgyében testetlen fák állottak, kizyózó ágakkal, kék levelekkel, amelyeket lilaszínű fuvalom csokolgattott.
— Istenem, be szép volt! És én, én megfestettem. Napokig nem mozdul-

tam ki műtermemből és amikor kész volt, a hideg gyönyörűség borzongatott meg. Ott álltam előtte betegem, örültem, istennek képzeltem magam és nem tudtam, hogy éhes vagyok.
Két nap óta csak száraz kenyérral táplálhattam nyomorék testemet.
— Éreztem, hogy most, most vége a nyomorúságnak, a szegénységnek, az éhezésnek! Meri a testemnek többé nincs táplálékra szüksége. Isten vagyok!
— Másnap reggel korán kopogtattak az ajtómon. Gyorsan magamra öltöttem a legszükségesebb ruhadarabokat és bebocsátottam az idegent. Előkelő külsejű férfi volt.
— Varga Kálmán urhoz van szerencsém? — kérdezte angol színű német-séggel.
— Az vagyok.
— Weber műkereskedőtől jövök. Fiatal festők képeiből szeretnék egyhányat vásárolni. A műkereskedő többek között az ön nevét és címét is felírta.
Nem is várta be válaszomat, hanem nézegetni kezdte műveimet, amelyek keret nélkül heverték az asztalon, a székeken és a földön. Hideg tekintete gyorsan futott végig rajtuk, látszott, hogy egyik sem nyerte meg tetszését. Egyszerre csak megakadt a szívem dobogása. Elsápadtam. Meglátta a „Holtak kertjét”.
— Ah! — szólott kissé meglepetve. Ez nagyon érdekes. Tetszik nekem. Mennyiért adja?
Elszorult a szívem. Az első képvásárló! Az első kereset! Abban a pillanatban nem gondoltam egyébre, csak a dolog anyagi részére. Elfogott az emberállat első ösztönzerű büszkesége: a gazdasági értékem megtudása.
Hirtelen nem tudtam válaszolni neki.
— Tudja mit? — szólott, látva habozásomat. — Hatszáz márkát adok érte. Itt a pénz, a képet a szolgálommal, aki lent vár, nyomban elvittem. Akarja?
Az egész mintha álom lett volna. Aranyakat szedett elő pénztárcájából, s a pénz finom csengése brutális ösztönökeltett fel bennem. Éhes voltam s harmincz aranyért önmagam Judásává váltam. Eladtam magamat.
— Eladtam a Jézust, aki száz golyótán keresztül megváltoztatta lelkemet az ígének — a szépek.
— Amikor már jölkartam hussal és borral, feleszméltem. Akkor tudtam meg, hogy árulást követtem el. Futottam Weberhez, aki vállalt vont és kijelentette, hogy nem ismeri a képvásárlót. Eljött hozzá, meg sem mondta a nevét s amikor fiatal, ismeretlen tehetségeket keresett, többek között Varga Kálmánt is felemlítette előtte.
— Mint akinek egynapos kedvesét szöktették meg, úgy éreztem magam. A szívemben ezer sebnek vált mély utat a nyomorúság, az elhagyottság érzése.
— Az én egyetlen alkotásom, az énem, a valóm elveszett örökre. Ki tudja, milyen vandálok kezébe került, akik könyörtelenül bántalmazták és rideg pillantásokkal gyilkolták meg. Az én szép nagy gyermekemet, akit husz éven át hordoztam itt belül, tápláltam a saját véremmel, az őseim évezredes vérével!

— Keblemre se ölelhettem, egyszer meg sem csókolhattam, nem dédelgethettem, hogy örökre elvesztem. Örökre, értsen meg, örökre!
— Még látom ott néha éjszakákon, a mikor a félelem bekopogtat szobámba, fojtogató csendes éjszakákon. A holdfényes atmoszférát, a lilaszínű levegőt, a vérvörös holdat, amelynek sugarai kék cipruságak körül reszketnek, a megfagyott csendet és a halális halál szellemoszlopait...
Kissé megnyugodni látszott, visszault székébe, kezével megfeszítette ráncos homlokát és felsóhajtott:
— Már nem tudok semmit. Elvesztettem magamat, a tudásomat; rossz tájképeket festek... én... én, aki a világ legnagyobb műremekét alkottam meg...
A skót partokon, ahol a tenger hajjai figyelmesen hallgatóznak a Glaramara legmélyebb barlangjainak retnetes, öblös morgogására, ugyanott, a hol Wordsworth megírta Ray Márta történetét, örökös viharfelhők alján emelkedik Lorton esquire götikus kastélya.
Ma lobogó leng a kastély főkán, jeleül annak, hogy a háznak vendége van. Csakugyan az ösök megoszlopodott szellemtermében idegen férfi társaságában ült Lorton, a ház ura.
— Boldog vagyok, hogy végre megismerhettem önt, — szól vendégéhez Lorton! — régi barátomat, akivel évek

óta levelezek, de még nem láttam arczát, nem hallottam hangját.
— Londonban fejeztem be a praerafaelistaírókól szóló könyvemmet s nem mulaszthattam el, hogy régi barátomat, tanácsadómat meg ne látogassam skót magányában.
Az idegen, aki ezt mondta, Bernát László magyar tudós és műkritikus volt. Lorton esquire pedig egy edinburghi kereskedő-család művészleki sarjadéka, aki a Berrow-völgy lovagkastélyát évekkal ezelőtt vette meg egy elszegényedett skót bárótól, hogy műkincseit a kastélyban elhelyezze s ott visszavonultan csakis a festményeknek és szobroknak éljen.
A házigazda végigvezette vendégét a kastély összes terméin s megmutatta neki kincseit. A legrangosabb muzeumok büszkéi lehettek volna erre a gyűjteményre és Bernát megdöbbenve nézte a megmérhetetlen gazdagságot.
Lorton egyik terméből a másikba kalauzolta, amíg végül egy sötét kis zuhoz érkeztek, amelynek falán értéktelnebb, ráma nélküli festmények lógtak.
Lorton kissé elfogultan jegyezte meg:
— A tehetségtelenek. Néhány szegény örökös munkája, amelyet megvettem, hogy alkotóiért a nyomorból kiségitsem. Ott lóg egyik honfitársa képe is. Valami Varga Kálmán nevű. Ismeri?
Bernát gondolkodott egy kissé, aztán vállalt vonva felelt:
— Igen. Ma is szegény örökös. Gyenge tájképeket fest. Úgyanoly gyengéket, mint ez itt a falon.
— Akkor Münchenben voltam, s felkerestem néhány fiatal festő műtermét. Többek között Vargát is meglátogattam. Lehetetlen színű és tárgyú képek közt megpillantottam ezt a bizarr témájú festményt. Már ott észrevettem, hogy kibörög belőle a öbzódó tehetetlenség, a kéz gyilkos viaskodása egy zürzavaros akarással. Megvettem a képet, mert az éhség örülete csillogott ki a piktor szeméből.

Bernát még egy rövid pillantást vetett a képre és mosolygott. Valami lehetetlen mázolás volt, amelyet a legel-fogulatlanabb zsúri is visszautasított volna.
Varga Kálmán épp ekkor mondta bíbor palástba burkolt barátjának:
— Elvesztettem magamat, a tudásomat. Én... én... aki a világ legszebb műremekét alkottam meg. A holtak kertjét...

HÍZSNYAI JÁNOS ur
Connecticut állambeli Danburyben fel van jo-gosítva előfizetésekre felvételére és nyugtázásá-ra. Melegen ajánljuk honfitársaink jóindula-tába.

DAYTONBAN
Ohio államban és környékén **RADÓ LAJOS** ur képviseli a „Bevandorló”-t. Elfizetési díjakat felvehet és nevünkben nyugtázhat. Melegen ajánljuk Radó urat honfitársaink pártfogásába.

TRENTON LEGJOBB FOGORVOSA
Dr. J. S. MILLER
184 SOUTH BROAD STREET.
Olcsó, jó, pontos és fájdalom nélkül
— dolgozik. —

É. BOSS
111 SECOND STREET, PASSAIC, N. J.
Mindemléte szivarok és dohányok
— importálója. —
KÜLÖNÖSEN JO A KOSSUTH ÉS GROF BATTYÁNYI DOHÁNY.
Megrendelések nyágyban és kicsinyben vidékre is.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
veit csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta, távírdó és tel. fon. a m. kir. állam vasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
Jelenleg chicagói kórházi igazgató-főorvos, konzultánsi orvos, a legkülönfélébb és leg-súlyosabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettség-gel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol:
Dr. LOUIS BOTTLIK
420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legvilágosabb arany árpából, malátából és bázarmatos cseh komlóból főzik.
FELTÉTELENÜL JOBB BARMILY IMPORTÁLT SÖRNÉL.
ELIZABETH, N. J.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán
— Kitűnő ételek és italok —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— Szombat és vasárnap este előrangú cigányzene —

YOURVILLE BOULEVARD
előkelő magyar kávéház a felsővárosban
1393 MÁSODIK AVENUE
Tulajdonos:
BIRNBAUM L.
a 72. és 73. utcák között.
MIDENNAP CZIGÁNYZENE
— Kitűnő magyar ételek és jó italok. —
Pontos kiszolgálás.
POMPAS BILLIARDSZTALOK.

THE 'STATE BANK'
AZ ALLAM BANKJA
378 Grand Street, New York City.
Elnök Richard O. L., alelnök Kohn Arnold, másodalelnök Burckett L. Walter, pénztáros Voorhis A. J., alpenztáros Kneisel János.
Tőke, felesleg, nyereség, \$1,000,000
Több, mint \$1,000,000
Betétek több, mint 16,000,000
Pénzküldeményeket elfogadnak a világ minden részében.
HAJÓJEGYEK minden vonalra kaphatók.

WÁRADY LAJOS
Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése.
PÉNZKÜLDÉS AZ O-HAZABA.
Az összes hajóvonalak képviselője.
HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA.
Magyar közjegyző
449 S. Broad St., Trenton, N. J.

AMERIKAI MAGYAR SZÖVETSÉG.
Alakult 1906. február 27. Cleveland, O.
A Szövetség célja: az Amerikában élő magyarok testületi összetartása, anyagi és erkölcsi érdekeinek védelme.
Osztályok alakíthatnak Amerika minden magyar lakta helyén.
Aki a Szövetség tagjává akar lenni, írjon alanszabályokat a titkári hivatalhoz 305 CENTURY BUILDING, Cleveland, O.

THE CITY BANK CO.
BIZTOS, ERŐS, MEGBIZHATÓ.
Takarékbetétek után 4 százalékot — fizet. —
10 AVENUE és PEARL ST. sarkán.
SOUTH LORAIN, Ohio.

The Friedman Print
215 BOWERY — NEW YORK.
Elvállalja alapszabályok s mindennemű nyomtatványok elkészítését.
— Kitűnően felszerelt magyar nyomda. —
Elv. Csinos kiállítás olcsó árak mellett.

THE RISING SUN BREWING CO.
CSEHORSZÁGI módon készülő SÖR
A legvilágosabb arany árpából, malátából és bázarmatos cseh komlóból főzik.
FELTÉTELENÜL JOBB BARMILY IMPORTÁLT SÖRNÉL.
ELIZABETH, N. J.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE MAGYARSÁGÁNAK FIGYELMÉBE!
Dr. BOTTLIK LAJOS
BUDAPESTI EGYETEMES ORVOSTUDOR
veit csász. és kir. katonarvos, a magyar kir. posta, távírdó és tel. fon. a m. kir. állam vasutak és a csász. és kir. Kassa-Oderbergi vasut volt orvosa
Jelenleg chicagói kórházi igazgató-főorvos, konzultánsi orvos, a legkülönfélébb és leg-súlyosabb betegségeket a leg tudományosabb alapon és az orvosi tudomány eddig elért legmagasabb színvonalán, a legjobb eredménnyel gyógyítja. Különös szakképzettség-gel gyógyít mindenféle férfi és női betegségeket a legnagyobb TITOKTARTÁS mellett jótállással. — Levelekre válaszol:
Dr. LOUIS BOTTLIK
420 SO. HALSTEAD STREET. Telephone Monroe 1116. CHICAGO, ILL.

MONOPOL KÁVÉHÁZ
RUDNER és ROTH, tulajdonosok
NEW YORK, 145 MÁSODIK AVENUE, a kilencedik utca sarkán
— Kitűnő ételek és italok —
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE
— Szombat és vasárnap este előrangú cigányzene —

MEGBIZHATÓ BANKÁROK.
E rovat alatt oly bankcégeket nevezünk meg, amelyekhez honfitársaink bátran fordulhatnak pénzküldés vagy pénzbetétek czéljából.
NEW YORK ALLAM.
Knauth, Nachod és Kühne, 15 William street, New York.
Kiss Emil, 104 Second Ave., New York.
Tíz év óta fennáll.
Németh János, 457 Washington street, New York.
Deutsch Testvérek, 319 Houston st., New York.
Pénzküldés, hajójegyiroda és közjegyzői hivatal.
The Oriental Bank, 182—184 Broadway, New York.
Csékköntő, hitellevelek, külföldi értékpaprok megvétele és eladása.
Nemzetközi Utazási Iroda és Pénzküldő Társaság, igazgató Láng József, 1496 Second Ave., New York City.

PENNSYLVANIA ALLAM.
B. Hendler, successor to A. Hendler Son & Co. Cassandra.
Pénzküldemények Magyarországra és Európára bármely részére olcsón, gyorsan és biztosan. Hajójegyek az összes vonalakon az ó-hazába sehol olcsóbban nem kaphatók.
First National Bank, Első Nemzeti Bank, Minersville.
Alapítke \$500,000.00, tartalékalap és szét nem osztott nyereség \$75,000.00. Elnök Charles R. Kear, pénztáros Harry F. Potter.
Róth József és Fial, a Monongahela-völgynek legrégibb bankháza, saját épületben, ötödik Ave. és Locust st. sarkán, McKeesport.
Pénzküldés az ó hazába gyorsan, pontosan s legolcsóbb árforalom mellett. Hajójegyeladás az összes vonalakra a legalacsonyabb árak mellett. Közjegyzői okiratokat szakértelemmel állítanak és a konzultánsi hitelesítést beszerzik.
Czím: Jos. Roth and Sons.
Hungarian American Savings & Trust Co., Duquesne Magyar Amerikai Takaréék és Hítel Társulat, Duquesne.
Alapítke és fölösleg 175,000.00 dollár. Pennsylvania állam legerősebb bankházainak egyike s az egyedüli magyar államilag ellenőrzött magyar bank Amerikában. Igazgatói és részvényesek magyarok. Fizet két százalékot csekk-számlára, 4 százalékot betét-számlára. Pénzküldés, hajójegy eladása és közjegyzői iroda.
Klein Jakob, magyar bank- és váltóüzlete, 1340 Penn Avenue, Pittsburgh.
Megbízható pénzküldő és hajójegyelárnástó. Kiállít közjegyzői okiratokat és elvállalja hazai ügyek elintézését.
Tomcsányi József, Homestead és Duquesne.
Klein Arthur, Rankin, Pa.
Hajójegyek, pénzküldés, hazai ügyek elintézése.
Kall G. Árpád, Uniontown, Pa.
Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés.

MISSOURI ALLAM.
The Farmer's & Miner's Trust Company, a gazdák és bányászok trust-kompanyája, Bonne Terre.
Bejegyezett 1890-ben. Tőke \$100,000.00.
R. R. S. Parsons elnök, F. J. Thomure alelnök, F. H. Dearing titkárs és pénztáros.
OHIO ALLAM.
Percezl Lajos, 532—534 Pearl street, Cleveland The Dollar Savings & Trust Co., Youngstown.
Vagyon: \$1,500,000. Pénzküldés gyorsan, olcsón és pontosan. Pénzbetétek után 4 százalékat kamatot fizet. Üzletvezető: Burger B. Lajos.

WISCONSIN ALLAM.
Merchants and Savings Bank, Kereskedelmi és takarékbank, Kenosha.
Wisconsin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25,000. Elad hajójegyeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részére. Takarékbetéteket elfogad.
NEW JERSEY ALLAM.
Rizsák János, 128 Second street, Passaic.

Chester Frank Dyer urnak, az amerikai Egyesült Államok budapesti főkonzuljának irodája Budapesten, V. Wurm-udvar 21. szám alatt van. A főkonzul felmel ügynökségének irodája: Fiume, Andrassy-ut 22. Magyar amerikaiak, kik az ó-hazában nehézségekkel találkoznak, forduljanak oda.

ZÁSZLÓ, JELVÉNY, MISERUHAK
Saját készítésű legértesebb egyletű zászlók, sapkák, egyenruhák, szalag és aranyjelvények.
Bálók és ünnepekkhez szükséges szalagok és díszítések raktára.
— Jutányos árak. —
LITVAY JÁNOS
8807 Buckeye Road, CLEVELAND, O

ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.
Alapított 1864-ben. Schuykill County legöregebb nemzeti bankja.
Alapítke \$50,000.00
Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00
Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
Pénzküldéseket a világ bármely részére bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

Charles R. Kear elnök. Harry F. Potter pénztáros.
ELSŐ NEMZETI BANK
FIRST NATIONAL BANK
MINERSVILLE, PA.
Alapított 1864-ben. Schuykill County legöregebb nemzeti bankja.
Alapítke \$50,000.00
Tartalékalap és szét nem osztott nyereség 75,000.00
Elfogad pénzbetéteket s a pénzt csekk alapján vagy szóbeli felkérésre azonnal visszafizeti.
Pénzküldéseket a világ bármely részére bank- vagy postautalvány útján eszközöl.

Szerkesztő: Szerkesztő
827 East
Egészítő: Egészítő
A vidék: A vidék
Egyes: Egyes
MEGJ: MEGJ
IV. ÉV: IV. ÉV
Vás: Vás
ezrei: ezrei
a hely: a hely
vul, a: vul, a
járó k: járó k
kozóba: kozóba
Laró: Laró
azt m: azt m
bizony: bizony
nem n: nem n
amely: amely
berek: berek
akarja: akarja
adata: adata
rendet: rendet
S ha: S ha
beriség: beriség
sága b: sága b
tet ta: tet ta
létező: létező
egyses: egyses
lyeken: lyeken
Az ó: Az ó
szólago: szólago
ember: ember
gának: gának
egészse: egészse
nya el: nya el
tásáho: tásáho
sához: sóhoz
Az j: Az j
ni kiv: ni kiv
tünkbe: tünkbe
A vize: A vize
munka: munka
melyk: melyk
közvet: közvet
ba. E: ba. E
ébredn: ébredn
munkr: munkr
lezetse: lezetse
Ha v: Ha v
lődeső: lődeső
sági r: sági r
még es: még es
halt H: halt H
akkor: akkor
re sem: re sem
minden: minden
a széks: a széks
den es: den es
mely ö: mely ö
teremt: teremt
ki igén: ki igén
A fo: A fo
nek és: nek és
furfang: furfang
ezer es: ezer es
számár: számár
És m: És m
lágosan: lágosan
rünk k: rünk k
A fejlő: A fejlő
ra hagy: ra hagy
gíteni a: gíteni a
fokozat: fokozat
szorító: szorító
néptöm: néptöm
nak kö: nak kö
létfenta: létfenta
ebből a: ebből a
vagy g: vagy g
mondju: mondju
képezet: képezet
vá tett: vá tett
munkáj: munkáj
ember, elpuszt: ember, elpuszt
dalmi é: dalmi é
vizionó: vizionó
nosság: nosság
nyelme: nyelme
nyelem: nyelem
vára k: vára k
tassék: tassék
hogy jo: hogy jo
nyesülés: nyesülés
reánk a: reánk a
mai, har: mai, har
rint ke: rint ke
Aki ö: Aki ö
pen a j: pen a j
TH: TH
VAGY: VAGY